

Jaarstukken

2017

Managementverslag	2
Jaarrekening van de ECB	24
Balans per 31 december 2017	24
Winst-en-verliesrekening over 2017	26
Grondslagen voor de financiële verslaggeving	27
Toelichting op de balans	37
Niet in de balans opgenomen instrumenten	55
Toelichting op de winst-en-verliesrekening	58
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66
Toelichting op de verdeling van de winst/toedeling van verliezen	70

Managementverslag

1 Doel van het managementverslag van de ECB

Het managementverslag vormt een integrerend onderdeel van de Jaarstukken van de ECB en is bedoeld om de lezer contextuele informatie met betrekking tot de jaarrekening¹ te geven. De activiteiten en transacties van de ECB worden verricht ter ondersteuning van haar beleidsdoelstellingen, en daarom dienen de financiële positie en resultaten van de ECB te worden gezien in samenhang met haar beleidsacties.

Tegen deze achtergrond wordt in het managementverslag ingegaan op de belangrijkste activiteiten en transacties van de ECB, evenals op de invloed daarvan op de jaarrekening van de ECB. Verder bevat het managementverslag een analyse van de belangrijkste ontwikkelingen in de balans en de winst-en-verliesrekening gedurende het jaar en bevat het informatie over de financieringsmiddelen van de ECB. Ten slotte bevat dit verslag een beschrijving van de risico-omgeving waarin de ECB opereert, aan de hand van informatie over de financiële en operationele risico's waaraan de ECB blootstaat, evenals het risicobeheerbeleid dat de ECB voert om risico's te mitigeren.

2 Activiteiten

De ECB vormt onderdeel van het Eurosysteem, dat als hoofddoelstelling de handhaving van prijsstabiliteit heeft. De voornaamste taken van de ECB, zoals beschreven in de Statuten van het ESCB,² omvatten het ten uitvoer leggen van het monetair beleid van het eurogebied, het verrichten van valutamarktoperaties, het beheren van de officiële externe reserves van de landen van het eurogebied en het bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer.

Bovendien is de Europese Centrale Bank ervoor verantwoordelijk dat het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism – SSM) effectief en samenhangend functioneert met het oog op de uitoefening van indringend en doeltreffend banktoezicht. Aldus draagt zij bij aan de veiligheid en soliditeit van het bankwezen en aan de stabiliteit van het financiële stelsel.

De monetairbeleidstransacties van het Eurosysteem worden in de jaarrekening van de ECB en van de nationale centrale banken van het Eurosysteem verantwoord, hetgeen voortvloeit uit het beginsel dat het monetair beleid binnen het Eurosysteem

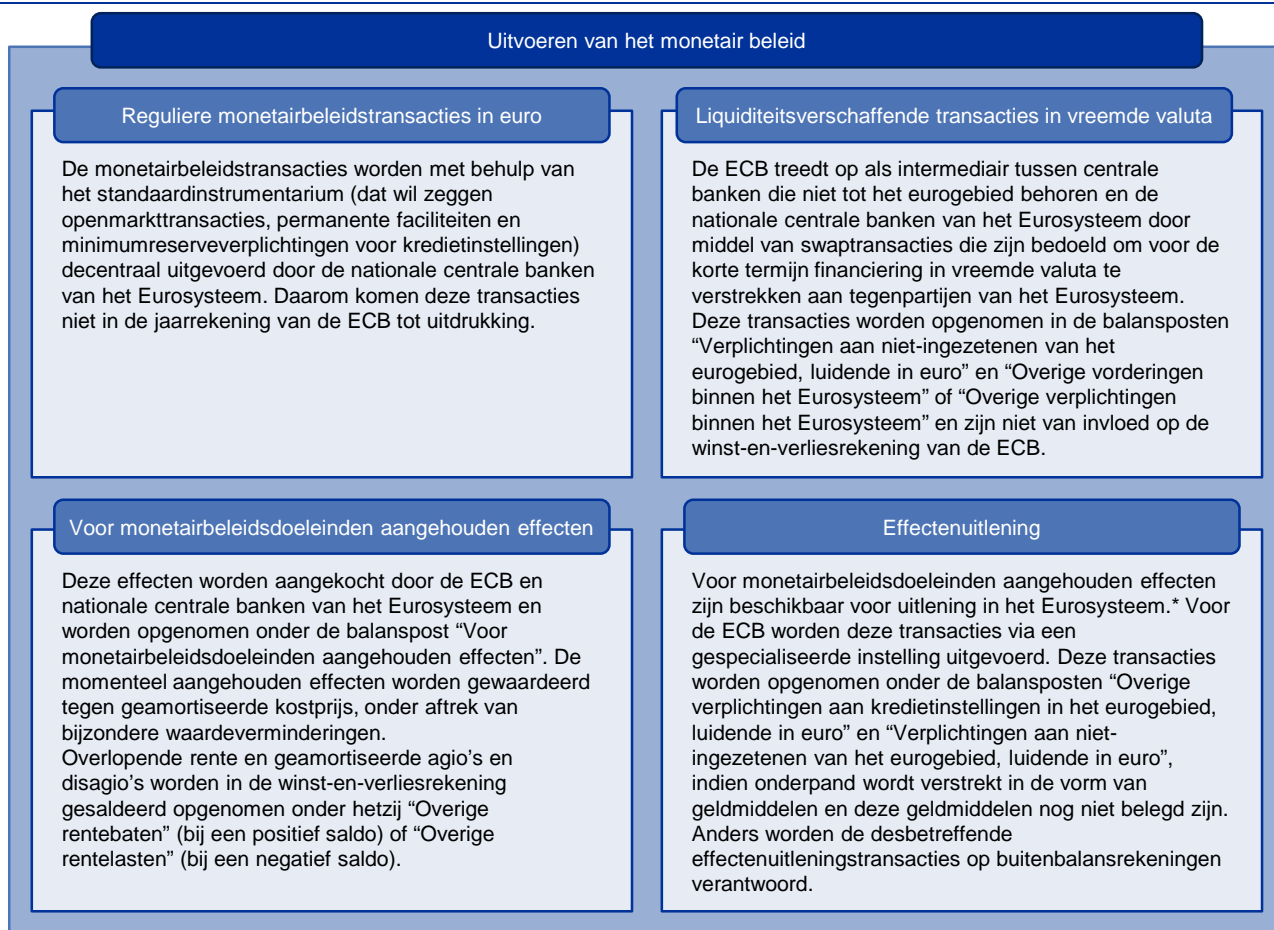
¹ De "jaarrekening" bestaat uit de balans, de winst-en-verliesrekening en de daarmee verband houdende toelichtingen. De "Jaarstukken" bestaan uit de jaarrekening, het managementverslag, de controleverklaring van de onafhankelijke accountant en de toelichting op de verdeling van winst/toedeling van verliezen.

² Protocol betreffende de Statuten van het Europees Stelsel van Centrale Bank en van de Europese Centrale Bank.

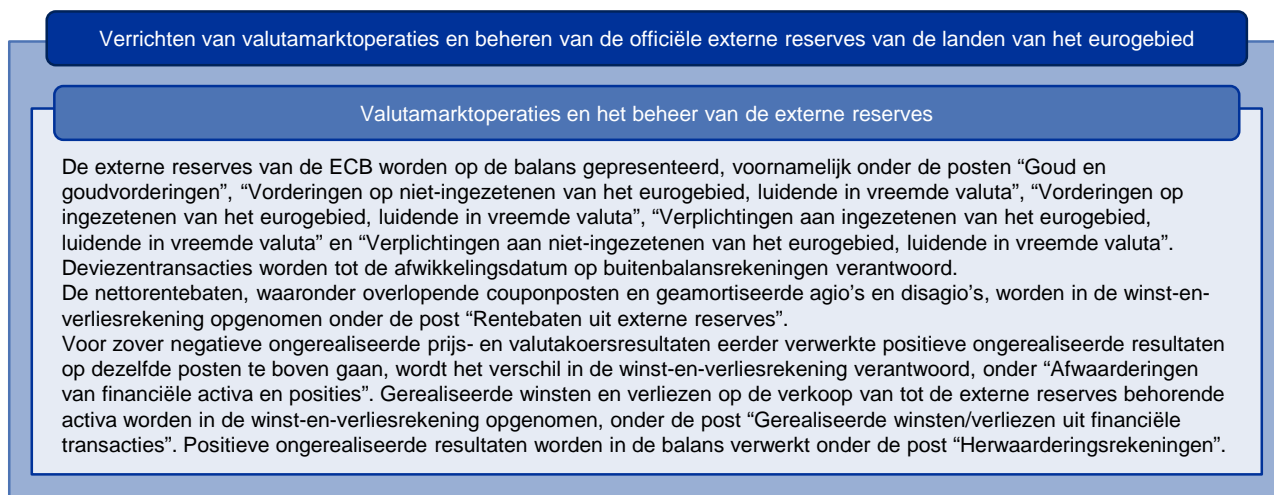
decentraal ten uitvoer wordt gelegd. Hierna bevat Figuur 1 een overzicht van de belangrijkste transacties en functies van de ECB bij de uitvoering van haar mandaat, en de invloed daarvan op de jaarrekening van de ECB.

Figuur 1

De belangrijkste activiteiten van de ECB en hun invloed op de jaarrekening

* Nadere informatie over effectenuitlening is beschikbaar op de website van de ECB.

Bevorderen van een goede werking van het betalingsverkeer

Betalingssystemen (TARGET2)

De saldi binnen het Eurosysteem van de nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB voortvloeiend uit TARGET2* worden in de balans van de ECB samen als één nettoactief of nettoverplichting gepresenteerd. De vergoeding over deze saldi wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de posten "Overige rentebaten" en "Overige rentelasten".

* Nadere informatie over TARGET2 is beschikbaar op de website van de ECB.

Bijdragen aan de veiligheid en soliditeit van de banksector en aan de stabiliteit van het financiële stelsel

Banktoezicht – het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (SSM)

De jaarlijkse kosten van de ECB in verband met haar toezichtstaken worden jaarlijks via een toezichtsvergoeding in rekening gebracht bij de onder toezicht staande entiteiten. De toezichtsvergoedingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Nettobaten uit vergoedingen en provisies".

Tevens is de ECB bevoegd onder toezicht staande entiteiten administratieve boetes op te leggen in verband met het niet naleven van de EU-bankenregelgeving inzake de prudentiële vereisten (met inbegrip van toezichtsbesluiten van de ECB). De hiermee verband houdende baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Nettobaten uit vergoedingen en provisies".

Overige activiteiten

Bankbiljetten in omloop

Aan de ECB is een aandeel van 8% in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop toegedeeld. Dit aandeel wordt gedekt door rentedragende vorderingen op de nationale centrale banken, tegen de rente van de basisherfinancieringstransacties. Deze rente wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem".

De kosten van het grensoverschrijdend vervoer van eurobankbiljetten tussen bankbiljettendrukkerijen en de nationale centrale banken voor de levering van nieuwe bankbiljetten, en tussen de nationale centrale banken voor het opheffen van tekorten vanuit overschotvoorraden, worden centraal door de ECB gedragen. Deze kosten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Productiekosten bankbiljetten".

Eigenmiddelenportefeuille.

De eigenmiddelenportefeuille van de ECB wordt in de balans opgenomen, voornamelijk onder de post "Overige financiële activa".

De nettorentebaten, waaronder overlopende couponposten en geamortiseerde agio's en disagio's, worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Overige rentebaten" of "Overige rentelasten". Voor zover negatieve ongerealiseerde prijsresultaten eerder verwerkte positieve ongerealiseerde prijsresultaten op dezelfde posten te boven gaan, wordt het verschil in de winst-en-verliesrekening opgenomen, onder "Afwaaordingen van financiële activa en posities". Gerealiseerde winsten en verliezen op de verkoop van effecten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, onder de post "Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties". Positieve ongerealiseerde prijsresultaten worden in de balans verwerkt onder de post "Herwaarderingsrekeningen".

3 Financiële ontwikkelingen

3.1 Balans

Grafiek 1 geeft een overzicht van de belangrijkste componenten van de balans van de ECB in de periode 2013-2017. De groei van de balans van de ECB is in het vierde kwartaal van 2014 begonnen en hangt samen met de aankoop van effecten in het kader van het derde aankoopprogramma voor gedekte obligaties ('third covered bond purchase programme' – CBPP3) en het aankoopprogramma voor effecten op onderpand van activa ('asset-backed securities purchase programme' – ABSPP). Deze groei heeft zich in de jaren daarna voortgezet, voornamelijk door de verwerving van effecten op grond van het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen ('public sector purchase programme' – PSPP).

€65,2 miljard
Balansgroei in 2017

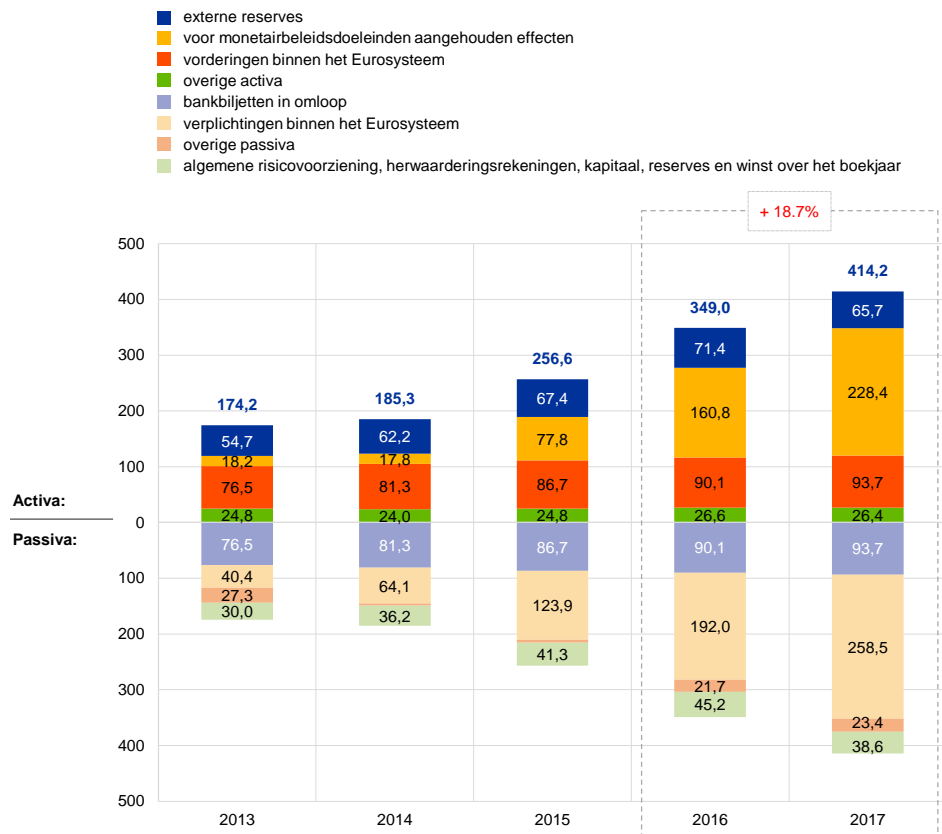
In 2017 groeide het **totaal van de activa van de ECB** met €65,2 miljard naar €414,2 miljard, voornamelijk als gevolg van haar aandeel in de effectenaankoop op grond van het programma voor de aankoop van activa ('asset purchase programme' – APP)³. Deze aankopen hebben geresulteerd in een toename van de post "Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten", terwijl de contante afwikkeling van deze aankopen via TARGET2-rekeningen heeft geleid tot een overeenkomstige toename van de post "Verplichtingen binnen het Eurosysteem".

³ Het APP bestaat uit het CBPP3, het ABSPP, het PSPP en het aankoopprogramma voor door de bedrijvensector uitgegeven schuldbewijzen ('corporate sector purchase programme' – CSPP). Nader informatie over het APP is beschikbaar op de [website van de ECB](#).

Grafiek 1

De balans van de ECB

(EUR miljard)

Bron: ECB.

55%

van de totale activa betreft voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

€67,6 miljard

toename voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

Ultimo 2017 bedroeg het aandeel van de **voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten luidende in euro** in de totale activa van de ECB 55%. Deze balanspost omvat de effecten die de ECB heeft aangekocht in het kader van het programma voor de effectenmarkten (Securities Markets Programme – SMP), de drie aankoopprogramma's voor gedekte obligaties (CBPP1, CBPP2 en CBPP3), het ABSPP, en het PSPP.⁴ In 2017 werden de effectenaankopen op grond van het CBPP3, ABSPP en PSPP⁵ voortgezet, op basis van de door de Raad van Bestuur genomen beslissingen over het totale maandbedrag van de aankopen door het Eurosysteem en met inachtneming van vooraf vastgestelde toelatingscriteria.

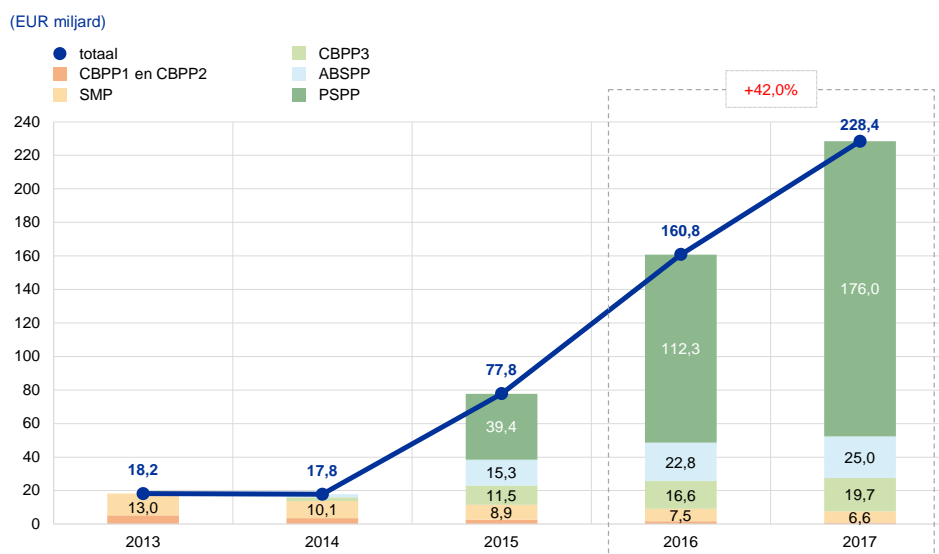
Als gevolg van de aankopen nam de portefeuille met voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten in 2017 met € 67,6 miljard toe naar € 228,4 miljard (zie Grafiek 2); deze toename hield grotendeels verband met de PSPP-aankopen. De afname van de in het kader van het CBPP1, CBPP2 en SMP aangehouden effecten bedroeg € 1,5 miljard en is het gevolg van aflossingen.

⁴ De ECB verricht geen effectenaankopen in het kader van het CSPP.

⁵ In verband met het besluit van de Raad van Bestuur van de ECB tot beëindiging van de eerste twee aankoopprogramma's voor gedekte obligaties en het SMP zijn er in 2017 geen aankopen in het kader van deze programma's verricht.

Grafiek 2

Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

Bron: ECB.

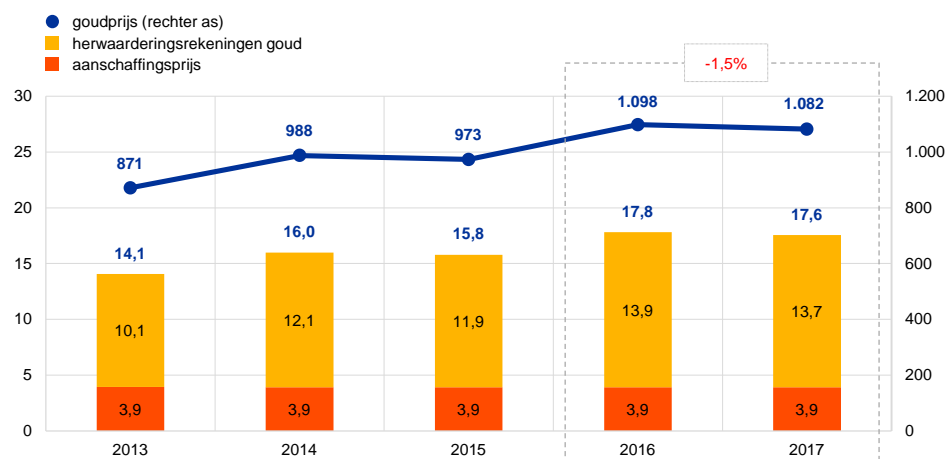
In 2017 daalde de waarde in euro van de **externe reserves van de ECB**, bestaande uit de goudvoorraad, speciale trekkingsrechten, Amerikaanse dollars (USD), Japanse yen (JPY) en, voor het eerst in 2017, Chinese renminbi (CNY), met €5,7 miljard naar €65,7 miljard.

De tegenwaarde in euro van de goudvoorraad (bestaande uit goud en goudvorderingen) van de ECB is in 2017 met €0,3 miljard gedaald naar €17,6 miljard (zie Grafiek 3), als gevolg van een daling van de marktprijs van goud (uitgedrukt in euro); het volume van deze post (in 'fine ounces') bleef gelijk. Deze afname leidde tevens tot eenzelfde daling van de herwaarderingsrekeningen van de ECB (zie paragraaf 3.2).

Grafiek 3

Ontwikkeling goudvoorraad en goudprijs

(Linker as: EUR miljard; rechter as: euro per fine ounce goud)

Bron: ECB.

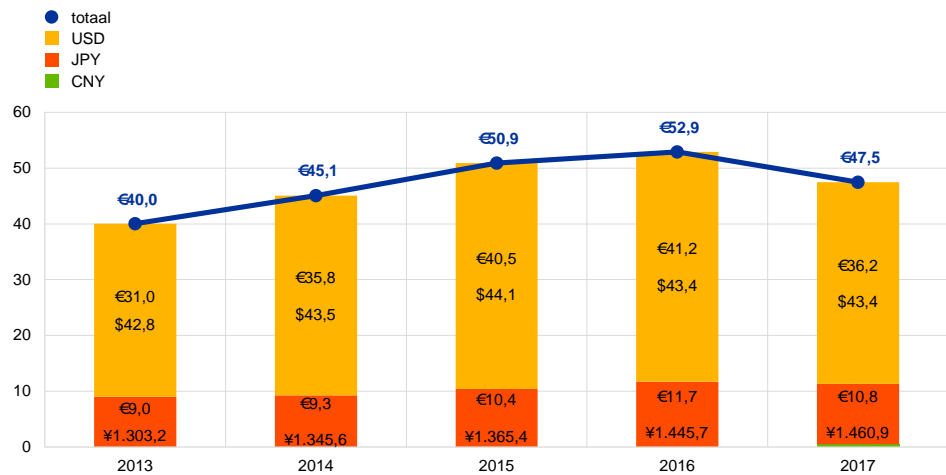
De waarde van de deviezenreserves (netto) van de ECB daalde door de waardestijging van de euro

De door de ECB aangehouden deviezenreserves in Amerikaanse dollars, Japanse yen en Chinese renminbi daalden op nettobasis en uitgedrukt in euro met €5,4 miljard naar €47,5 miljard (zie Grafiek 4), voornamelijk als gevolg van de waardestijging van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en Japanse yen. Deze daling komt ook tot uitdrukking in de geringere saldi op de herwaarderingsrekeningen van de ECB (zie paragraaf 3.2).

Grafiek 4

Uitsplitsing van deviezenreserves naar valuta

(EUR miljard)

Bron: ECB.

De ECB heeft een positie in Chinese renminbi toegevoegd aan haar externe reserves

In 2017 belegde de ECB de tegenwaarde van €0,5 miljard in Chinese renminbi, waardoor de deviezenreserves van de ECB nu uit drie vreemde valuta's bestaan.⁶

De ECB heeft deze belegging gefinancierd door een klein deel van de aanhoudingen in Amerikaanse dollar te verkopen en de opbrengst daarvan volledig in Chinese renminbi te beleggen. De deviezenreserves van de ECB worden nog steeds gedomineerd door de Amerikaanse dollar, die circa 76% van het totaal uitmaakt.

De ECB beheert de belegging van haar deviezenreserves door middel van een driestappenproces. Ten eerste stellen de risicobeheerders van de ECB een benchmarkportefeuille samen, die door de Directie wordt goedgekeurd. Als tweede stap ontwikkelen de portefeuillebeheerders van de ECB de tactische benchmarkportefeuille, die door de Raad van Bestuur wordt goedgekeurd. Als derde stap vinden de dagelijkse beleggingstransacties gedecentraliseerd, d.w.z. door de nationale centrale banken, plaats.

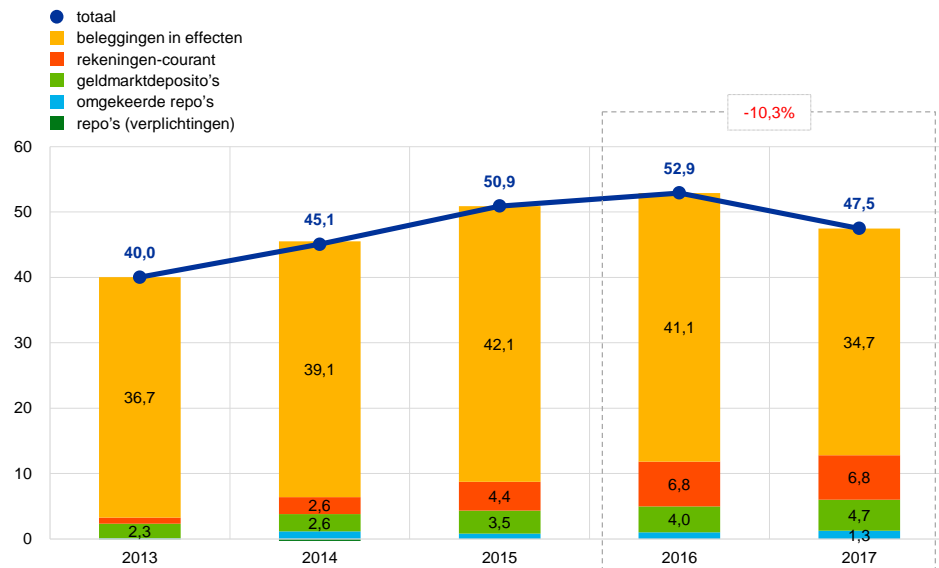
De deviezenreserves van de ECB worden voornamelijk belegd in effecten en geldmarktdeposito's of worden op rekening-courantrekeningen aangehouden (zie Grafiek 5). De effecten in deze portefeuille worden gewaardeerd tegen hun marktprijs per jaareinde.

⁶ Zie het persbericht van de ECB van 13 juni 2017.

Grafiek 5

Uitsplitsing van deviezenreserves naar soort belegging

(EUR miljard)

Bron: ECB.

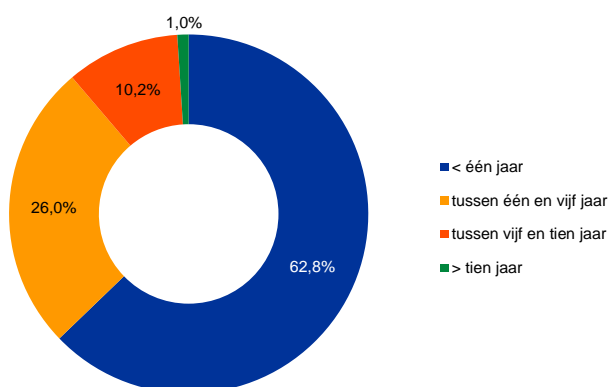
62,8%

In vreemde valuta luidende effecten met een looptijd van minder dan één jaar

Het doel van de deviezenreserves van de ECB is het financieren van eventuele ECB-interventies op de valutamarkt. Hiertoe worden de deviezenreserves van de ECB beheerd op basis van drie doelstellingen. In volgorde van prioriteit zijn deze: liquiditeit, veiligheid en rendement. Daarom bestaat deze portefeuille voornamelijk uit effecten met een korte looptijd (zie Grafiek 6).

Grafiek 6

Uitsplitsing van de in vreemde valuta luidende effecten naar looptijd

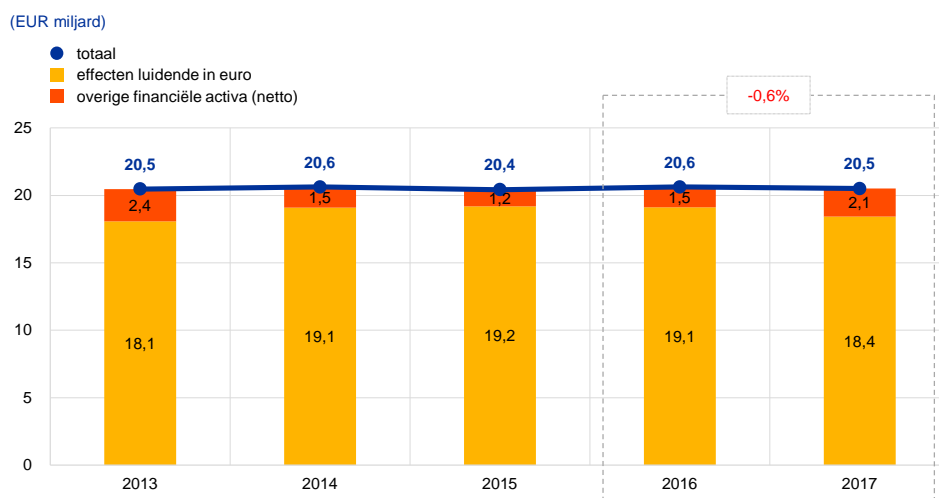

Bron: ECB.

In 2017 bleef de **eigenmiddelenportefeuille** nagenoeg gelijk, met een waarde van € 20,5 miljard (zie Grafiek 7). Deze portefeuille bestaat vooral uit in euro luidende effecten, gewaardeerd tegen hun marktprijs per jaareinde.

Grafiek 7

De eigenmiddelenportefeuille van de ECB

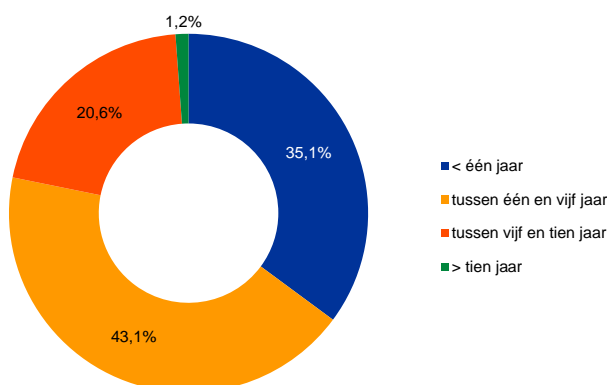

Bron: ECB.

De eigenmiddelenportefeuille van de ECB wordt aangehouden als tegenpost van het gestorte kapitaal van de ECB, de voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's, en het algemene reservefonds. Het doel van deze portefeuille is inkomsten te genereren om bij te dragen aan de financiering van de bedrijfskosten van de ECB die geen verband houden met de uitvoering van haar toezichtstaken.⁷ De doelstelling van het beheer van de eigenmiddelenportefeuille is een zo hoog mogelijk rendement te behalen, met inachtneming van een aantal risicolimieten. Hierdoor is de samenstelling naar looptijd meer gespreid (zie Grafiek 8) dan in de portefeuille waarin de deviezenreserves zijn belegd.

Grafiek 8

Uitsplitsing van de effecten in de eigenmiddelenportefeuille van de ECB naar looptijd

Bron: ECB.

⁷ De kosten van de ECB in verband met haar toezichtstaken worden aan de onder toezicht staande entiteiten doorberekend via een jaarlijks in rekening gebrachte vergoeding.

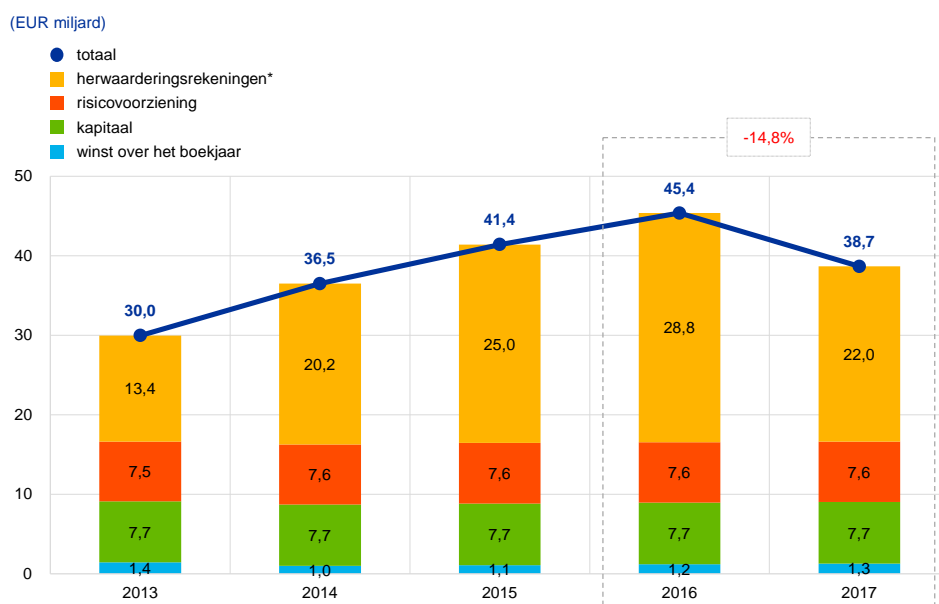
3.2 Financieringsmiddelen

€38,7 miljard
De financieringsmiddelen van de ECB

Deze financieringsmiddelen van de ECB bestaan uit haar kapitaal, de algemene risicovoorziening, de herwaarderingsrekeningen en het nettoresultaat over het jaar. Deze financieringsmiddelen worden 1) belegd in activa die inkomsten genereren, en/of 2) gebruikt om rechtstreeks verliezen uit financiële risico's te compenseren. Op 31 december 2017 bedroegen de **financieringsmiddelen van de ECB** in totaal €38,7 miljard (zie Grafiek 9). Dit bedrag was €6,7 miljard lager dan in 2016, als gevolg van een afname van de herwaarderingsrekeningen door de waardestijging van de euro.

Grafiek 9
Financieringsmiddelen van de ECB

Bron: ECB.

* Dit omvat het totaal van de herwaarderingswinsten op de goudvoorraad, deviezenreserves en aangehouden effecten; hiertoe behoort echter niet de herwaarderingsrekening in verband met uitkeringen na uitdiensttreding.

+14%
Waardestijging van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar in 2017

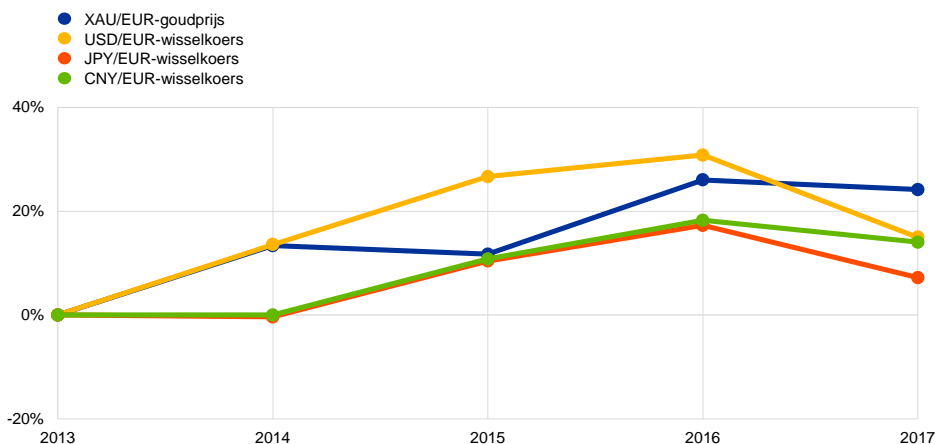
Positieve ongerealiseerde resultaten op goud, vreemde valuta's en aan prijsherwaardering onderhevige effecten worden niet als baten in de winst-en-verliesrekening opgenomen, maar worden rechtstreeks verwerkt op de **herwaarderingsrekeningen** op de passivazijde van de balans van de ECB. De saldi van de herwaarderingsrekeningen kunnen worden gebruikt om de invloed van eventuele toekomstige ongunstige bewegingen in de respectieve prijzen en/of valutakoersen te absorberen, en versterken derhalve de weerbaarheid van de ECB ten opzichte van de onderliggende risico's. In 2017 zijn de herwaarderingsrekeningen voor goud, vreemde valuta's en effecten⁸ met €6,8 miljard afgenomen naar €22,0 miljard, hoofdzakelijk als gevolg van de waardestijging van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de Japanse yen (zie Grafiek 10).

⁸ Daarnaast omvat de balanspost "Herwaarderingsrekeningen" herberekeningen ten aanzien van bepaalde vergoedingen na uitdiensttreding.

Grafiek 10

Belangrijke valutakoersen en de goudprijs in de periode 2013-2017

(mutaties in procenten ten opzichte van 2013)

Bron: ECB.

De resultaten die de ECB op basis van haar activa en passiva in een boekjaar per saldo behaalt, kunnen worden gebruikt om mogelijke verliezen die in hetzelfde jaar optreden, te absorberen. In 2017 bedroeg **de nettowinst van de ECB** € 1,3 miljard, ofwel € 0,1 miljard hoger dan in 2016.

De algemene risicovoorziening bevindt zich op het maximaal toegestane niveau

Aangezien de ECB aan financiële risico's (zie paragraaf 4.1) blootstaat, beschikt ze over een **voorziening voor risico's in verband met valutakoersen, de rente, kredietkwaliteit en de goudprijs (grondstoffen)**. Jaarlijks wordt gezien hoe groot deze voorziening moet zijn. Hierbij wordt rekening gehouden met een reeks aan factoren, waaronder de omvang van de aangehouden risicodragende activa, de verwachte resultaten voor het komende jaar en een risicobeoordeling. De risicovoorziening mag, samen met enig bedrag in het algemene reservefonds van de ECB, niet hoger zijn dan het door de nationale centrale banken van het eurogebied gestorte kapitaal. Sinds 2015 staat deze voorziening op het maximaal toegestane niveau van € 7,6 miljard.

Het **kapitaal van de ECB** gestort door nationale centrale banken uit en buiten het eurogebied was gelijk ten opzichte van ultimo 2016 en bedroeg € 7,7 miljard op 31 december 2017.

3.3 Winst-en-verliesrekening

Grafiek 11 geeft een overzicht van de belangrijkste bestanddelen van de winst-en-verliesrekening van de ECB in de periode 2013-2017. In deze periode liep de winst van de ECB uiteen van € 1,0 miljard tot € 1,4 miljard. De winst van de ECB is de afgelopen drie jaar geleidelijk gestegen, voornamelijk dankzij hogere rentebaten uit externe reserves en uit de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten.

Deze stijgingen overtroffen de daling van de rentebaten in verband met de bankbiljetten in omloop⁹ en uit de eigenmiddelenportefeuille.

€ 1.275 miljoen

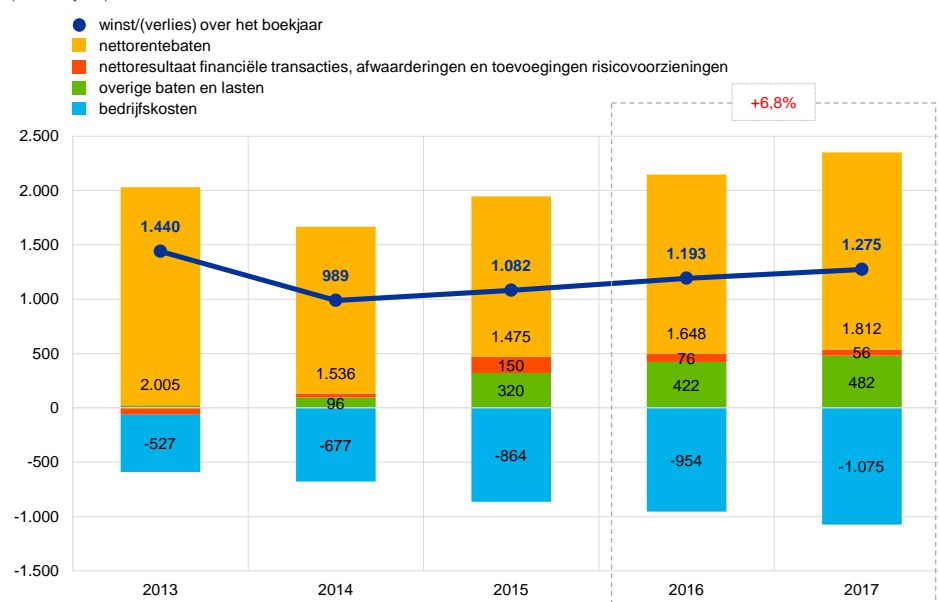
De winst van de ECB over 2017

Over 2017 bedroeg de **winst van de ECB** € 1.275 miljoen (2016: € 1.193 miljoen). De stijging van € 82 miljoen vergeleken met 2016 hield voornamelijk verband met de stijging van de nettorentebaten.

Grafiek 11

Winst-en-verliesrekening van de ECB

(EUR miljoen)

Bron: ECB.

Toelichting: De post "Overige baten en lasten" bestaat uit de posten "Nettobaten uit vergoedingen en provisies", "Baten uit aandelen en deelnemingen", "Overige baten" en "Overige lasten".

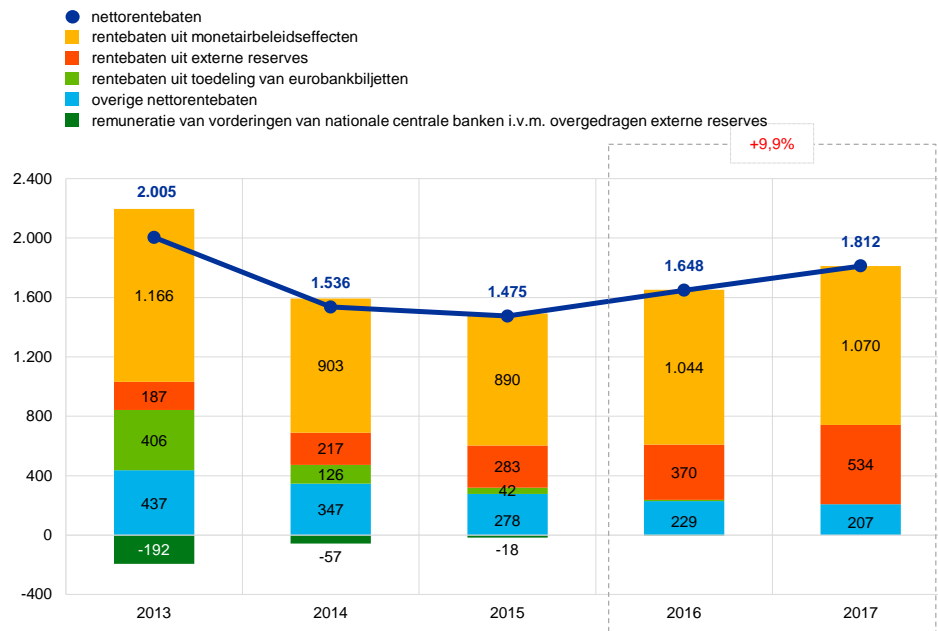
Toename baten uit externe reserves en monetairbeleidseffecten

De **nettorentebaten** van de ECB zijn met € 163 miljoen gestegen naar € 1.812 miljoen (zie Grafiek 12), voornamelijk als gevolg van hogere rentebaten uit de externe reserves en uit voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten.

⁹ De baten van de ECB in verband met de eurobankbiljetten in omloop bestaan uit de door haar opgebouwde vergoeding over haar vorderingen binnen het Eurosysteem op nationale centrale banken met betrekking tot het 8%-aandeel van de ECB in het totaal van de eurobankbiljetten in omloop.

Grafiek 12 Nettorentebaten

(EUR miljoen)

Bron: ECB.

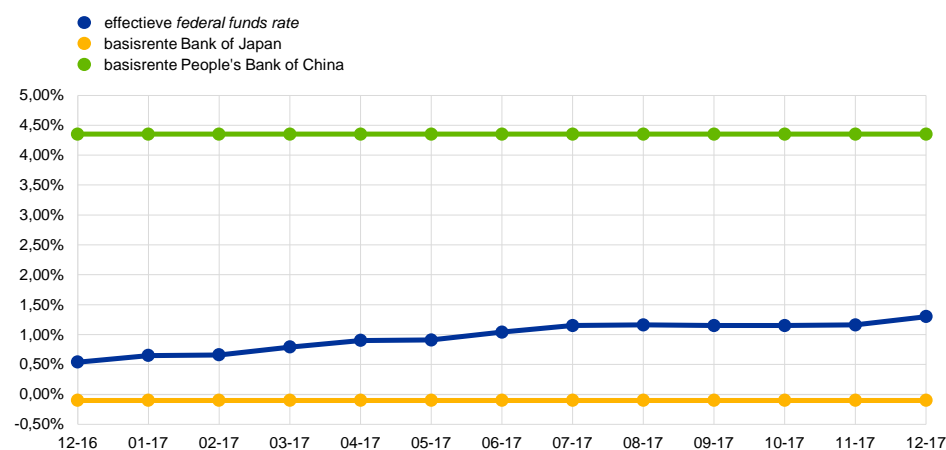

Toename rentebaten uit externe reserves, vooral dankzij gestegen USD-yields

De **rentebaten uit externe reserves** stegen met € 164 miljoen naar € 534 miljoen, voornamelijk als gevolg van de hogere rentebaten uit in Amerikaanse dollar luidende effecten door gestegen yields op kortlopende effecten in Amerikaanse dollar (zie Grafiek 13).

Grafiek 13 Belangrijke referentierentes

(in procenten per jaar; maandgegevens)

Bronnen: US Federal Reserve Board, de Bank of Japan en de People's Bank of China.

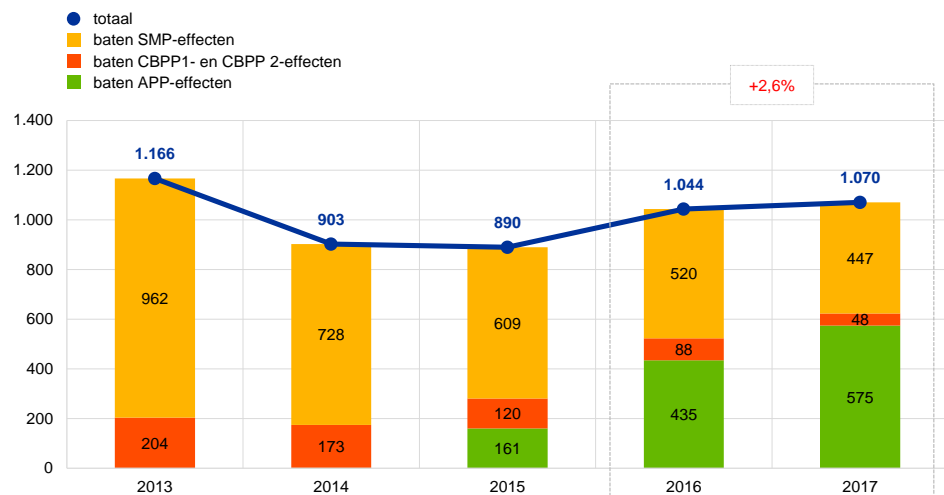
Hogere APP-baten werden gedeeltelijk tenietgedaan door een daling van de baten in het kader van beëindigde programma's

Over 2017 bedroegen de **netto rentebaten uit hoofde van de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten** € 1.070 miljoen, dat wil zeggen € 27 miljoen hoger dan over 2016 (zie Grafiek 14). De netto rentebaten in verband met de APP-effecten stegen met € 140 miljoen naar € 575 miljoen. Dit was het gevolg van de volumegroei van de aangehouden effecten (zie Grafiek 2), terwijl de yields op staatsobligaties uit het eurogebied in 2017 gemiddeld genomen laag bleven (zie Grafiek 15). Deze stijging werd echter grotendeels tenietgedaan door een afname van de netto rentebaten in verband met de SMP-, CBPP1- en CBPP2-portefeuilles, die met € 113 miljoen daalden naar € 496 miljoen, als gevolg van de daling van de omvang van deze portefeuilles in verband met effecten die hun vervaldatum bereikten. In 2017 genereerden de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten circa 60% van de netto rentebaten van de ECB.

Grafiek 14

Netto rentebaten uit voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

(EUR miljoen)

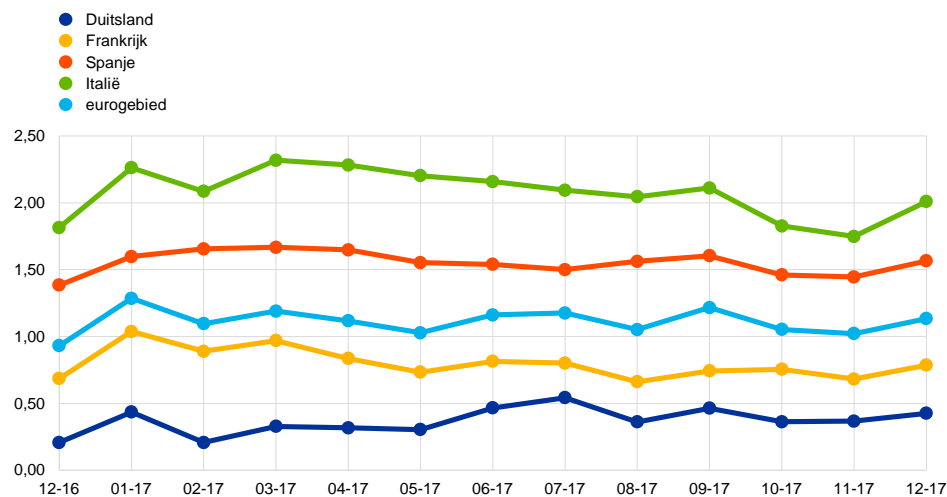

Bron: ECB.

Grafiek 15

Yields op tienjaars staatsobligaties

(in procenten per jaar; maandgegevens)

Bron: ECB.

0,0%

Basisherfinancierings-
rente in 2017

De **rentebaten in verband met het aandeel van de ECB in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop** en de **rentelasten die zijn verschuldigd aan de nationale centrale banken in verband met de door hen overgedragen externe reserves waren nihil**, als gevolg van de door het Eurosysteem gebruikte basisherfinancieringsrente van 0%.

De **overige nettorentebaten** daalden, voornamelijk door de lagere rentebaten behaald met de eigenmiddelenportefeuille als gevolg van het lagerenteklimaat in het eurogebied.

Nettoresultaat uit
financiële transacties en
afwaarderingen vooral
bepaald door de
verandering in de USD-
yields

Het **nettoresultaat uit financiële transacties en afwaarderingen** van financiële activa bedroeg € 56 miljoen, een afname van € 20 miljoen ten opzichte van 2016 (zie Grafiek 16), voornamelijk als gevolg van de lagere gerealiseerde nettokoerswinsten.

De daling van de gerealiseerde nettokoerswinsten hing voornamelijk samen met lagere koerswinsten op in Amerikaanse dollar luidende effecten, waarvan de marktwaarde negatief werd beïnvloed door stijgende USD-yields, welke ontwikkeling in 2015 begon.

In 2017 was deze negatieve invloed op de marktwaarde van de USD-portefeuille geringer dan in 2016, waardoor de afwaarderingen in verband met de marktprijsontwikkeling van effecten in 2017 lager waren dan in 2016.

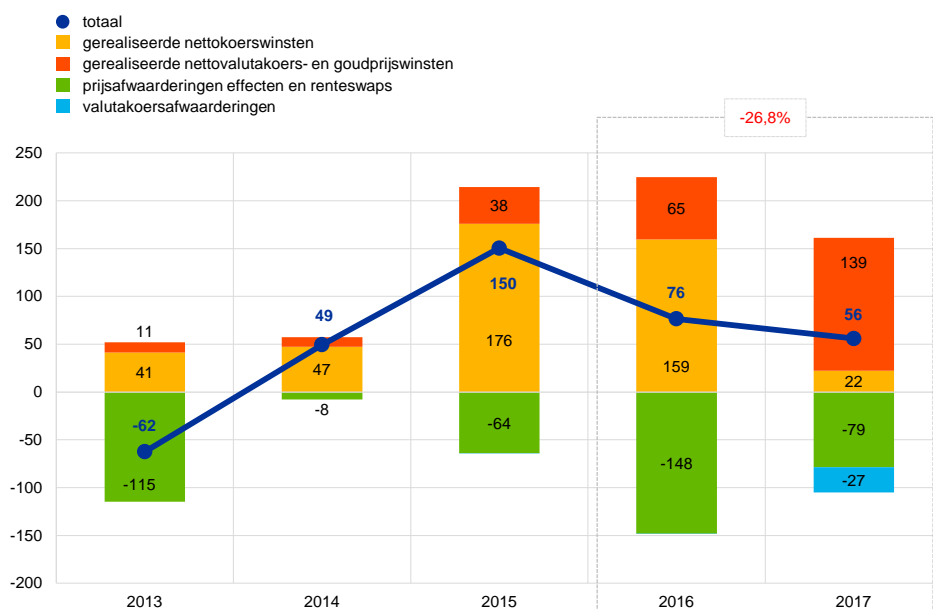
De toename van de netto gerealiseerde valutakoers- en goudprijswinsten hield voornamelijk verband met de gerealiseerde valutakoerswinsten op de verkoop van een deel van de USD-portefeuille ter financiering van de creatie van de CNY-portefeuille.

De afwaarderingen in verband met valutakoersontwikkelingen hebben betrekking op de CNY-portefeuille en zijn het gevolg van de waardedaling van de Chinese renminbi ten opzichte van de euro nadat in de CNY-portefeuille was belegd.

Grafiek 16

Gerealiseerde resultaten en afwaarderingen

(EUR miljoen)

Bron: ECB.

€437 miljoen

Door de ECB in rekening gebrachte vergoedingen in verband met toezichtstaken

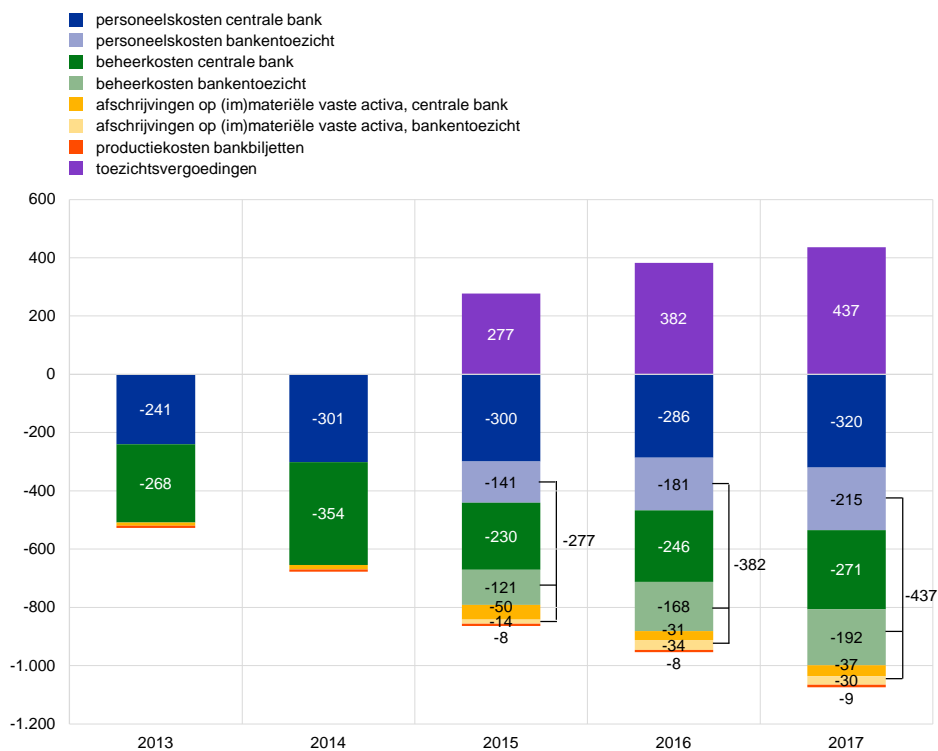
De **totale bedrijfskosten** van de ECB, met inbegrip van afschrijvingen en de productiekosten voor bankbiljetten, zijn met € 121 miljoen gestegen naar € 1.075 miljoen (zie Grafiek 17). Deze stijging hing vooral samen met de hogere kosten van het banktoezicht en de lancering van een nieuw Career Transition Support (CTS)-programma, ter ondersteuning van medewerkers die hun loopbaan buiten de ECB willen voortzetten. De onderstaande grafiek laat zien dat de totstandkoming van het SSM in 2014 heeft bijgedragen aan een significante toename van het personeelsbestand en de beheerkosten. Deze met het banktoezicht verband houdende kosten worden echter jaarlijks volledig in de vorm van toezichtsvergoedingen bij de onder toezicht staande entiteiten in rekening gebracht.¹⁰

¹⁰ De toezichtsvergoedingen zijn opgenomen onder de post "Overige baten en lasten" (zie Grafiek 11).

Grafiek 17

Bedrijfskosten en toezichtsvergoedingen

(EUR miljoen)

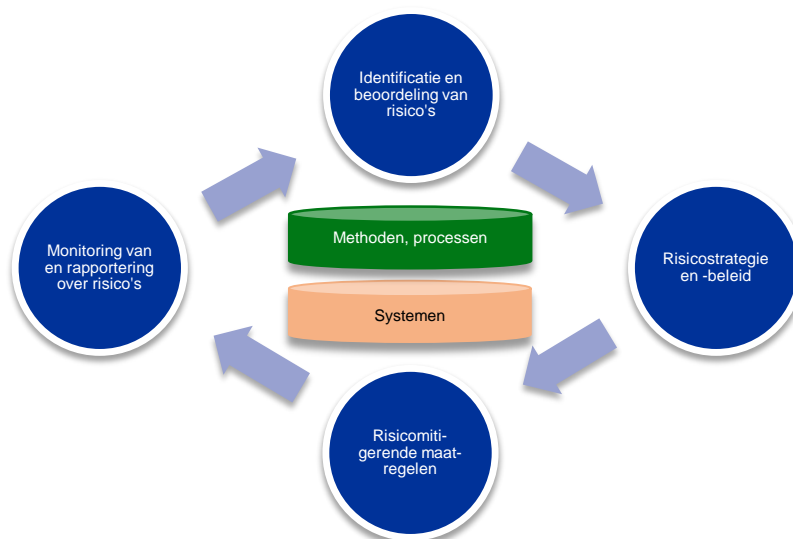
Bron: ECB.

4

Risicobeheer

Risicobeheer vormt een cruciaal onderdeel van de activiteiten van de ECB en omvat een continu proces van a) risico-identificatie en -beoordeling, b) evaluatie van de risicostrategie en het risicobeleid, c) uitvoering van maatregelen ter mitigering van risico's, en d) monitoring van en rapportering over risico's, en dit alles ondersteund door effectieve methoden, processen en systemen.

Figuur 2
Risicobeheercyclus

De ECB staat bloot aan zowel financiële als operationele risico's. In de volgende paragrafen komen deze risico's, de bronnen ervan, en de toepasselijke risicobeheersingskaders aan de orde.

4.1

Financiële risico's

De Directie stelt beleid en procedures vast ter waarborging van een passende bescherming tegen risico's

De Directie van de ECB stelt beleid en procedures vast waardoor de ECB een passend beschermingsniveau heeft tegen de risico's waaraan de ECB blootstaat. Het Comité voor Risicobeheer (Risk Management Committee – RMC), bestaande uit deskundigen van de centrale banken van het Eurosysteem, draagt onder meer bij aan het monitoren, meten van en rapporteren over de financiële risico's met betrekking tot de balans van het Eurosysteem, en het bepaalt en evalueert de hiervoor gebruikte methoden en kaders. Zo helpt het RMC de besluitvormende organen bij het waarborgen van een passend beschermingsniveau voor het Eurosysteem.

Financiële risico's vloeien voort uit de kernactiviteiten van de ECB en de daarmee verband houdende risicoposities

De financiële risico's vloeien voort uit de kernactiviteiten van de ECB en de daarmee verband houdende risicoposities. De risicobeheersingskaders en risicolimieten die de ECB gebruikt om haar risicoprofiel te beheren, verschillen per type transactie en zijn afhankelijk van de beleids- of beleggingsdoelstellingen van de verschillende portefeuilles en de risicokenmerken van de onderliggende activa.

De ECB maakt gebruik van een aantal intern ontwikkelde risicoschattingstechnieken.

Voor het monitoren en beoordelen van de risico's maakt de ECB gebruik van een aantal intern ontwikkelde risicoschattingstechnieken. Deze technieken zijn gebaseerd op een kader waarbinnen zowel markt- als kredietrisico's worden gesimuleerd. De belangrijkste modelleringsconcepten, -technieken en -aannames die aan de risicomaatstaven ten grondslag liggen, bouwen voort op sectorstandaarden en beschikbare marktgegevens. De risico's worden doorgaans

gekwantificeerd door middel van het verwachte tekort (Expected Shortfall – ES),¹¹ geschat op basis van een betrouwbaarheidsniveau van 99% en een tijdshorizon van één jaar. Voor de berekening van de risico's maakt de ECB gebruik van twee benaderingen: a) de boekhoudkundige benadering, op grond waarvan de herwaarderingsrekeningen van de ECB in de berekening van de geschatte risico's als een buffer worden beschouwd, in lijn met alle toepasselijke financiële verslaggevingsregels, en b) de financiële benadering, op grond waarvan de herwaarderingsrekeningen in de risicoberekening niet als buffer worden aangemerkt. Om een volledig beeld van de risico's te houden berekent de ECB periodiek andere risicomaatstaven bij verschillende betrouwbaarheidsniveaus, verricht ze gevoeligheids- en stressscenarioanalyses, en beoordeelt ze langeretermijnprognoses van risicoposities en baten.¹²

€10,6 miljard

Risicototaal
(boekhoudkundige
benadering o.b.v. ES-
99%)

De totale risico's van de ECB zijn in 2017 toegenomen. Per 31 december 2017 kwamen de financiële risico's voor alle ECB-portefeuilles, zoals afgemeten aan het ES bij een betrouwbaarheidsniveau van 99%, een tijdshorizon van één jaar en volgens de boekhoudkundige benadering, in totaal uit op € 10,6 miljard, ofwel € 1,4 miljard hoger dan de per 31 december 2016 geschatte risico's. Deze stijging was vooral het gevolg van de voortzetting van de effectenaankopen in het kader van het APP.

Kader 1

Wijziging van de in de Jaarstukken vermelde risicomaatstaf

Sinds 2007 heeft de ECB in haar Jaarstukken de financiële risico's van al haar portefeuilles tezamen gerapporteerd op basis van de financiële maatstaf Value at Risk (VaR), bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een tijdshorizon van één jaar. Volgens de Jaarstukken over 2016 bedroeg deze risicomaatstaf € 10,6 miljard per 31 december 2016.

De ECB heeft de afgelopen jaren haar risicomodelleringskader verbeterd. Enkele van de doorgevoerde verbeteringen zijn de volgende:

- de ECB gebruikt nu het Expected Shortfall (ES) bij een betrouwbaarheidsniveau van 99% als de belangrijkste maatstaf in de risicoberekeningen, aangevuld met andere risicomaatstaven en betrouwbaarheidsniveaus;

¹¹ Het ES wordt gedefinieerd als een naar waarschijnlijkheid gewogen gemiddeld verlies in de scenario's die zich voordoen met een frequentie lager dan het gegeven betrouwbaarheidsniveau.

¹² Nadere informatie over de risicomodelleringsaanpak is te vinden in "The financial risk management of the Eurosystem's monetary policy operations", ECB, juli 2015.

- een “boekhoudkundige benadering” is ontwikkeld en toegevoegd aan de bestaande “financiële benadering”. Volgens de financiële benadering worden de herwaarderingsrekeningen bij de berekening van risico's niet als buffer aangemerkt, terwijl deze rekeningen volgens de boekhoudkundige benadering wel in aanmerking worden genomen bij de kwantificering van risico's, in lijn met de toepasselijke financiële verslaggevingsregels. De twee benaderingen verschillen derhalve wat betreft de wijze waarop risico's wordt beschouwd: bij de financiële benadering draait het om de invloed van risico's op het eigen vermogen van de ECB, terwijl volgens de boekhoudkundige benadering naar de invloed van risico's op de winst-en-verliesrekening van de ECB wordt gekeken.

In het kader van de Jaarstukken wordt de boekhoudkundige benadering geschikter geacht, aangezien deze een duidelijker beeld van de risico's oplevert wat betreft de gevolgen voor de financiële verslaggeving. Daarom, en tevens om de gepubliceerde gegevens te laten aansluiten bij de interne benadering voor risicomodellering en -rapportering, zal de ECB in haar Jaarstukken voortaan het ES bij een betrouwbaarheidsniveau van 99% rapporteren (boekhoudkundige benadering), in plaats van de VaR bij een betrouwbaarheidsniveau van 95% (financiële benadering).

Afhankelijk van de omvang van de herwaarderingsrekeningen van de ECB kunnen de financiële en de boekhoudkundige benadering resulteren in belangrijk afwijkende schattingen van de omvang en samenstelling van de risico's. Met name de financiële benadering leidt bij gebruik van dezelfde risicomaatstaf en hetzelfde betrouwbaarheidsniveau tot hogere risicoschattingen; hierin spelen omvangrijke marktrisico's met betrekking tot de externe reserves een belangrijke rol. In verband met de aanzienlijke omvang van de herwaarderingsrekeningen voor dergelijke risicoposities resulteert de boekhoudkundige benadering in lagere risicocijfers, waarin mogelijke kredietrisico's de hoofdrol spelen.

De overgang van de financiële VaR-95% naar de boekhoudkundige ES-99% in de Jaarstukken 2017 resulteert nominaal in een hogere risicoschatting (zie Tabel 1), aangezien de invloed van de toename van de risicoschatting als gevolg van de keuze voor een hoger betrouwbaarheidsniveau (99% in plaats van 95%) en een meer conservatieve risicomaatstaf (ES in plaats van VaR) groter is dan de afname van de risicoschatting als gevolg van het in aanmerking nemen van de herwaarderingsrekeningen als buffer.

Tabel 1

De financiële VaR-95% en boekhoudkundige ES-99% per 31 december 2017 (EUR miljard)

Financiële VaR-95%	Boekhoudkundige ES-99%
8,6	10,6

Kredietrisico

Kredietrisico voortvloeiend uit de monetairbeleidsportefeuilles van de ECB, de in euro luidende eigenmiddelenportefeuille en de externe reserves. Hoewel de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten tegen geamortiseerde kostprijs worden gewaardeerd onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen en daardoor bij afwezigheid van verkopen niet onderhevig zijn aan prijsveranderingen in verband met creditratingmigratie, zijn deze effecten wel blootgesteld aan wanbetalingsrisico. In euro luidende instrumenten in de eigenmiddelenportefeuille en de externe reserves worden tegen marktprijs gewaardeerd en zijn derhalve

onderhevig aan creditratingmigratie- en wanbetalingsrisico. Als gevolg van de voortzetting van de aankopen in het kader van het APP is het kredietrisico van de ECB in 2017 toegenomen vergeleken met het voorgaande jaar.

Het kredietrisico wordt gemitigeerd door toelatingscriteria, due diligenceprocedures en limieten die per portefeuille verschillen.

Valutarisico en
grondstoffenrisico

Valuta- en grondstoffenrisico's vloeien voort uit de aangehouden vreemdevalutaposten en de goudvoorraad van de ECB. Vooral als gevolg van de waardeinstijging van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar zijn de herwaarderingsreserves in verband met deze posten gedaald. Hierdoor zijn de valuta- en grondstoffenrisico's volgens de boekhoudkundige benadering gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gezien de beleidsrol van deze activa dekt de ECB de hiermee verbonden valuta- en grondstoffenrisico's niet af. In plaats daarvan worden deze risico's gemitigeerd door het bestaan van herwaarderingsrekeningen en de actieve spreiding van de aangehouden activa over verschillende valuta's en goud.

Renterisico

De externe reserves en de in euro luidende eigenmiddelenportefeuille van de ECB worden voornamelijk belegd in vastrentende effecten en staan bloot aan 'mark-to-market' renterisico, in verband met hun waardering tegen marktprijzen. De externe reserves van de ECB zijn vooral belegd in activa met een relatief korte looptijd (zie Grafiek 6 in paragraaf 3.1), terwijl de activa in de eigenmiddelenportefeuille doorgaans een langere looptijd hebben (zie Grafiek 8 in paragraaf 3.1). Gemeten volgens de boekhoudkundige benadering bleef dit risico onveranderd ten opzichte van 2016.

Het 'mark-to-market' renterisico wordt gemitigeerd door middel van het portefeuillesamenstellingsbeleid en de herwaarderingsrekeningen.

De ECB loopt ook renterisico als gevolg van de mismatch tussen de rentevergoeding over haar activa en de rente die ze over haar verplichtingen verschuldigd is, hetgeen van invloed is op de nettorentebaten van de ECB. Dit risico hangt niet direct met een bepaalde portefeuille samen, maar houdt eerder verband met de totale balansstructuur van de ECB, en dan met name met het bestaan van looptijd- en yieldverschillen tussen activa en verplichtingen. Dit risico wordt gemonitord door middel van een toekomstgerichte analyse van de winstgevendheid van de ECB. Op grond van deze analyse zal de ECB de komende jaren naar verwachting nettorentebaten genereren, ondanks het stijgende aandeel van de monetairbeleidsactiva met een lage yield en een lange looptijd op de balans van de ECB.

Dit type risico wordt beheerd door middel van portefeuillesamenstellingsbeleid en wordt verder gemitigeerd door de aanwezigheid van verplichtingen op de ECB-balans waarover geen vergoeding verschuldigd is.

4.2 Operationeel risico

Beheer van operationele risico's is onlosmakelijk verbonden met de governance- en beheerprocessen

Het beheer van het operationeel risico¹³ ('operational risk management' – ORM) van de ECB dekt alle **niet-financiële risico's**.

De Directie is verantwoordelijk voor het ORM-beleid en -kader van de ECB en stelt deze vast. Het Comité Operationele Risico's (Operational Risk Committee – ORC) ondersteunt de Directie bij de vervulling van haar rol als toezichhouder op het beheer van de operationele risico's. **ORM vormt een integrerend onderdeel van de governancestructuur en beheerprocessen van de ECB.**¹⁴

De hoofddoelstelling van het ORM-kader van de ECB is **een bijdrage te leveren aan verwezenlijking van de missie en doelstellingen van de ECB, en tegelijkertijd de reputatie en activa van de ECB te beschermen tegen verlies, misbruik en schade**. Krachtens het ORM-kader is ieder organisatieonderdeel verantwoordelijk voor het identificeren, analyseren, beheren en beheersen van zijn operationele risico's en incidenten, evenals voor de rapportering hierover en de monitoring hiervan. In dit verband verschaft het risicotolerantiebeleid van de ECB een leidraad voor risicobeheersingsstrategieën en risico-aanvaardingsprocedures. Het is gekoppeld aan een vijf-bij-vijf risicomatrix gebaseerd op impact- en waarschijnlijkheidsschalen met kwantitatieve en kwalitatieve criteria.

De ECB opereert in een omgeving waarin zich een steeds complexer scala aan bedreigingen voordoet, en de gewone activiteiten van de ECB gaan gepaard met een brede waaier aan operationele risico's. De belangrijkste aandachtsgebieden voor de ECB omvatten: risico's in verband met informatiebeveiliging (bv. de dreiging van cybercriminaliteit), en risico's in verband met IT, huisvesting en fysieke beveiliging. Daarom heeft de ECB processen ingericht ten behoeve van doorlopend en effectief beheer van de operationele risico's van de ECB en de integratie van risico-informatie in het besluitvormingsproces. Bovendien beschikt de ECB over noodplannen zodat bij elke verstoring de continuïteit van de cruciale bedrijfsfuncties is gewaarborgd.

¹³ Operationeel risico wordt gedefinieerd als het risico dat de financiën, bedrijfsvoering of reputatie in negatieve zin worden geraakt door menselijke tekortkomingen, de ontoereikende tenuitvoerlegging of het tekortschieten van de interne governance en bedrijfsprocessen, het niet-functioneren van systemen waarvan processen afhankelijk zijn, of externe gebeurtenissen (bijv. natuurrampen of aanvallen van buitenaf).

¹⁴ Nadere informatie over governancestructuur van de ECB is te vinden op de [website van de ECB](#).

Jaarrekening van de ECB

Balans per 31 december 2017

ACTIVA	Toelichting	2017 €	2016 €
Goud en goudvorderingen	1	17.558.411.241	17.820.761.460
Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	2		
Vorderingen op het IMF	2.1	670.290.069	716.225.836
Tegoeden bij banken en beleggingen in effecten, externe leningen en overige externe activa	2.2	43.760.643.939	50.420.927.403
		44.430.934.008	51.137.153.239
Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta	2.2	3.711.569.259	2.472.936.063
Overige vorderingen op kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro	3	143.315.512	98.603.066
Effecten uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	4		
Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten	4.1	228.386.260.874	160.815.274.667
Vorderingen binnen het Eurosysteem	5		
Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	5.1	93.657.169.470	90.097.085.330
Overige activa	6		
Materiële en immateriële vaste activa	6.1	1.196.018.177	1.239.325.587
Overige financiële activa	6.2	20.502.633.142	20.618.929.223
Herwaarderingsverschillen op instrumenten buiten de balans	6.3	451.129.972	839.030.321
Overlopende activa	6.4	2.597.290.354	2.045.522.937
Diversen	6.5	1.527.699.142	1.799.777.235
		26.274.770.787	26.542.585.303
Totaal activa		414.162.431.151	348.984.399.128

PASSIVA	Toelichting	2017 €	2016 €
Bankbiljetten in omloop	7	93.657.169.470	90.097.085.330
Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro	8	1.060.813.972	1.851.610.500
Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	9		
Overige verplichtingen	9.1	1.150.056.196	1.060.000.000
Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro	10	19.549.390.872	16.730.644.177
Verplichtingen binnen het Eurosysteem	11		
Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves	11.1	40.792.608.418	40.792.608.418
Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)	11.2	217.751.769.550	151.201.250.612
		258.544.377.968	191.993.859.030
Overige passiva	12		
Herwaarderingsverschillen op instrumenten buiten de balans	12.1	431.115.965	660.781.618
Overlopende passiva	12.2	76.283.568	69.045.958
Diversen	12.3	1.063.113.810	1.255.559.836
		1.570.513.343	1.985.387.412
Vorzieningen	13	7.669.798.641	7.706.359.686
Herwaarderingsrekeningen	14	21.945.472.247	28.626.267.808
Kapitaal en reserves	15		
Kapitaal	15.1	7.740.076.935	7.740.076.935
Winst over het boekjaar		1.274.761.507	1.193.108.250
Totaal passiva		414.162.431.151	348.984.399.128

Winst-en-verliesrekening over 2017

	Toelichting	2017 €	2016 €
Rentebaten uit externe reserves	22.1	534.161.570	370.441.770
Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem	22.2	0	8.920.896
Overige rentebaten	22.4	1.527.294.605	1.604.648.023
<i>Rentebaten</i>		<i>2.061.456.175</i>	<i>1.984.010.689</i>
Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met overgedragen externe reserves	22.3	0	(3.611.845)
Overige rentelasten	22.4	(249.812.879)	(332.020.205)
<i>Rentelasten</i>		<i>(249.812.879)</i>	<i>(335.632.050)</i>
Nettorentebaten	22	1.811.643.296	1.648.378.639
Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties	23	161.069.043	224.541.742
Afwaarderingen van financiële activa en posities	24	(105.133.331)	(148.172.010)
Toevoeging/onttrekking aan voorzieningen voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's		0	0
Nettore resultaat uit financiële transacties, afwaarderingen en voorzieningen voor risico's		55.935.712	76.369.732
Nettobaten uit vergoedingen en provisies	25	440.069.889	371.322.769
Baten uit aandelen en deelnemingen	26	1.181.547	869.976
Overige baten	27	51.815.338	50.000.263
Totaal nettobaten		2.360.645.782	2.146.941.379
Personeelskosten	28	(535.251.909)	(466.540.231)
Beheerkosten	29	(463.232.194)	(414.207.622)
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa		(66.722.125)	(64.769.605)
Productiekosten bankbiljetten	30	(9.478.047)	(8.315.671)
Overige kosten	31	(11.200.000)	0
Winst over het boekjaar		1.274.761.507	1.193.108.250

Frankfurt am Main, 13 februari 2018

Europese Centrale Bank

Mario Draghi
President

Grondslagen voor de financiële verslaggeving¹⁵

Vorm en presentatie van de jaarrekening

De jaarrekening van de ECB is opgesteld in overeenstemming met de onderstaande grondslagen voor financiële verslaggeving.¹⁶ Deze resulteren naar het oordeel van de Raad van Bestuur van de ECB in een getrouwe weergave van de jaarrekening en brengen tegelijkertijd de aard van centralebankactiviteiten tot uitdrukking.

Algemene uitgangspunten voor de financiële verslaggeving

In het kader van de financiële verslaggeving zijn toegepast de beginselen van economische realiteit en transparantie, voorzichtigheid, de inaanmerkingneming van gebeurtenissen na de balansdatum, materialiteit, continuïteit, periodoetorekening, consistentie en vergelijkbaarheid.

Opname van activa en verplichtingen

Een actief of een verplichting wordt alleen in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat enig met dit actief of deze verplichting verband houdend toekomstig economisch voordeel naar of van de ECB zal vloeien, nagenoeg alle met dit actief of deze verplichting verband houdende risico's en voordelen aan de ECB zijn overgedragen, en de kostprijs of waarde van het actief of het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden bepaald.

Waardering

De jaarrekening is opgesteld op basis van de historische kostprijs, met aanpassingen voor de marktwaardering van verhandelbare effecten (met uitzondering van de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten), goud en alle andere in de balans opgenomen en buiten de balans verantwoorde activa en passiva luidende in vreemde valuta.

¹⁵ De gedetailleerde grondslagen voor de financiële verslaggeving van de ECB zijn neergelegd in [Besluit \(EU\) 2016/2247 van de ECB van 3 november 2016 betreffende de jaarrekening van de ECB \(ECB/2016/35\) \(PB L 347, van 20.12.2016, blz. 1\)](#), zoals gewijzigd. Met het oog op de geharmoniseerde financiële administratie en verslaggeving van de activiteiten van het Eurosysteem is het Besluit gebaseerd op [Richtsnoer \(EU\) 2016/2249 van de ECB van 3 november 2016 betreffende het juridische kader ten behoeve van de financiële administratie en verslaggeving in het Europees Stelsel van centrale banken \(ECB/2016/34\) \(PB L 347, van 20.12.2016, blz. 37\)](#).

¹⁶ Deze grondslagen, die periodiek worden beoordeeld en waar nodig bijgewerkt, volgen de bepalingen van Artikel 26.4 van de Statuten van het ESCB, die geharmoniseerde regels voor de financieel-administratieve verwerking en verslaggeving van de werkzaamheden van het Eurosysteem vereisen.

Transacties in financiële activa en verplichtingen worden in de jaarrekening verwerkt op basis van de afwikkelingsdatum.

Met uitzondering van contante transacties in effecten worden transacties in financiële instrumenten luidende in vreemde valuta op de transactiedatum buiten de balans verantwoord. Op de afwikkelingsdatum worden de buiten de balans verantwoorde posten teruggenomen en worden de transacties in de balans opgenomen. Deviezenaankopen en -verkopen zijn van invloed op de netto vreemdevalutapositie op de transactiedatum, en de gerealiseerde verkoopresultaten worden eveneens op de transactiedatum berekend. Opgebouwde rente, agio's en disagio's in verband met financiële instrumenten luidende in vreemde valuta worden dagelijks berekend en geregistreerd, en de vreemdevalutapositie wordt eveneens dagelijks beïnvloed door deze overlopende posten.

Goud en in vreemde valuta luidende activa en verplichtingen

In vreemde valuta luidende activa en verplichtingen worden in euro omgerekend tegen de wisselkoers op de balansdatum. Baten en lasten worden omgerekend tegen de wisselkoers op de boekingsdatum. De herwaardering van in vreemde valuta luidende activa en passiva, met inbegrip van zowel in de balans opgenomen als buiten de balans verantwoorde instrumenten, vindt plaats per valuta.

Voor de in vreemde valuta luidende activa en verplichtingen geldt dat de prijsherwaardering (marktprijs) gescheiden geschiedt van de valutakoersherwaardering.

Goud wordt gewaardeerd tegen de marktprijs op balansdatum. Voor goud wordt geen onderscheid gemaakt tussen de prijs- en valutaherwaarderingsverschillen. In plaats daarvan wordt voor goud één (her)waardering bepaald op basis van de prijs in euro per fine ounce, die voor het boekjaar 2017 gebaseerd is op de wisselkoers van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar op 29 december 2017.

Onder speciaal trekkingsrecht ('special drawing right' – SDR) wordt verstaan een valutamandje waarvan de waarde wordt bepaald als de gewogen som van de wisselkoersen van vijf belangrijke valuta's (de Amerikaanse dollar, Chinese renminbi, Japanse yen en het Britse pond). De door de ECB aangehouden speciale trekkingsrechten werden omgerekend in euro tegen de wisselkoers van de euro per SDR op 29 december 2017.

Effecten

Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Overige effecten

Verhandelbare effecten (met uitzondering van de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten) en vergelijkbare activa worden per effect gewaardeerd tegen de middenkoersen of op basis van de relevante yieldcurve per de balansdatum. In effecten besloten opties worden niet afzonderlijk gewaardeerd. Voor het boekjaar 2017 zijn de middenkoersen op 29 december 2017 gebruikt. Illiquide aandelen en andere eigenvermogensinstrumenten die als permanente belegging worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Resultaatbepaling

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.¹⁷ Gerealiseerde winsten en verliezen op de verkoop van vreemde valuta's, goud en effecten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Dergelijke gerealiseerde winsten en verliezen worden berekend aan de hand van de gemiddelde kostprijs van het desbetreffende actief.

Positieve ongerealiseerde resultaten worden niet als bate verantwoord, maar worden rechtstreeks in een herwaarderingsrekening opgenomen.

Negatieve ongerealiseerde resultaten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt indien en voor zover zij op het jaareinde eerdere positieve herwaarderingsresultaten, als opgenomen op de desbetreffende herwaarderingsrekening, te boven gaan. Dergelijke negatieve ongerealiseerde resultaten op een effect, valuta of op aangehouden goud worden niet gesaldeerd met positieve ongerealiseerde resultaten op andere effecten, valuta's of goud. Als er sprake is van een dergelijk negatief ongerealiseerd resultaat dat ten laste van de winst-en-verliesrekening wordt gebracht, dan wordt de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende post verminderd tot de valutakoers of de marktprijs per jaareinde. Negatieve ongerealiseerde resultaten op renteswaps die aan het einde van het jaar in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen, worden in daaropvolgende jaren via amortisatie teruggenomen.

Bijzondere waardeverminderingverliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen en in daaropvolgende jaren niet teruggenomen, tenzij de bijzondere waardevermindering afneemt en de afname in verband kan worden gebracht met een waarneembare gebeurtenis die heeft plaatsgevonden nadat de bijzondere waardevermindering voor het eerst werd opgenomen.

Agio's of disagio's op effecten worden over de resterende contractuele looptijd van de effecten geamortiseerd.

¹⁷ Voor overlopende posten en voorzieningen betreffende beheerkosten geldt een minimumdrempel van € 100.000.

Transacties met wederinkoop

Transacties met wederinkoop zijn transacties waarbij de ECB krachtens een repo-overeenkomst activa aankoopt of verkoopt of krediettransacties verricht tegen onderpand.

Bij een repotransactie worden effecten tegen geldmiddelen verkocht en wordt tegelijkertijd overeengekomen deze effecten op een vastgestelde toekomstige datum tegen een overeengekomen prijs van de tegenpartij terug te kopen. Repotransacties worden aan de passivazijde van de balans opgenomen als deposito's tegen onderpand. Effecten die op grond van zo'n transactie worden verkocht, blijven op de balans van de ECB.

Bij een omgekeerde repotransactie ('reverse repo') worden effecten gekocht in ruil voor geldmiddelen, waarbij tegelijkertijd wordt overeengekomen de effecten op een vastgestelde toekomstige datum tegen een overeengekomen prijs aan de tegenpartij terug te verkopen. Omgekeerde repotransacties worden als leningen tegen onderpand aan de activazijde van de balans opgenomen, maar ze worden niet tot de door de ECB aangehouden effecten gerekend.

Transacties met wederinkoop (waaronder effectenuitleningstransacties) die krachtens een door een gespecialiseerde instelling aangeboden programma worden uitgevoerd, worden alleen op de balans opgenomen indien er onderpand in de vorm van geldmiddelen is verstrekt en deze geldmiddelen onbelegd blijven.

Niet in de balans opgenomen instrumenten

Valuta-instrumenten, te weten valutatermijntransacties, de termijncomponent van valutaswaps en andere valuta-instrumenten die een inwisseling van een bepaalde valuta tegen een andere valuta op een toekomstige datum inhouden, worden opgenomen in de netto vreemdevalutapositie voor het berekenen van valutakoerswinsten en -verliezen.

Rente-instrumenten worden per instrument geherwaardeerd. De dagelijkse wijzigingen in de variatiemarge van uitstaande rentefuturescontracten, evenals renteswaps die door een centrale tegenpartij worden gecleard, worden in de winst- en-verliesrekening verantwoord. De waardering van termijntransacties in effecten en van renteswaps die niet via een centrale tegenpartij worden gecleard, wordt door de ECB uitgevoerd op basis van algemeen aanvaarde waarderingmethoden. Hierbij wordt gebruikgemaakt van waarneembare marktprijzen en -tarieven, evenals disconteringsfactoren voor de periode tussen de afwikkelingsdatum en de waarderingdatum.

Gebeurtenissen na balansdatum

De waarde van activa en passiva wordt aangepast voor gebeurtenissen die zich voordoen tussen de balansdatum en de datum waarop de Directie toestemming geeft om de Jaarrekening van de ECB ter goedkeuring aan de Raad van Bestuur voor te leggen, indien dergelijke gebeurtenissen van materiële invloed zijn op de waarde van de activa en passiva op de balansdatum.

Belangrijke gebeurtenissen na de balansdatum die niet van invloed zijn op de waarde van de activa en passiva op de balansdatum worden in de toelichting vermeld.

Saldi binnen het ESCB/saldi binnen het Eurosysteem

Saldi binnen het ESCB zijn hoofdzakelijk het resultaat van grensoverschrijdende betalingen binnen de EU die worden afgewikkeld in centralebankgeld in euro. Het grootste deel van deze transacties vindt plaats op initiatief van private entiteiten (kredietinstellingen, bedrijven en particulieren). Ze worden afgewikkeld via TARGET2 – het ‘Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer’-systeem – en leiden tot bilaterale saldi op de TARGET2-rekeningen van centrale banken in de EU. Deze bilaterale saldi worden dagelijks gesaldeerd en aan de ECB toegewezen, waardoor elke nationale centrale bank één bilaterale nettopositie ten opzichte van de ECB overhoudt. Door de ECB uitgevoerde en in TARGET2 afgewikkelde betalingen zijn ook van invloed op de individuele bilaterale nettoposities. Deze posities in de boeken van de ECB vertegenwoordigen de nettovordering of -verplichting van elke nationale centrale bank ten opzichte van de rest van het Europees Stelsel van centrale banken (ESCB). Saldi binnen het Eurosysteem van de nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB uit hoofde van TARGET2, evenals overige in euro luidende saldi binnen het Eurosysteem (bijvoorbeeld in verband met de tussentijdse winstverdeling onder de nationale centrale banken), worden op de balans van de ECB als één nettoactief of nettoverplichting opgenomen onder “Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)” of “Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)”. Saldi binnen het ESCB van nationale centrale banken buiten het eurogebied ten opzichte van de ECB, uit hoofde van hun deelname aan TARGET2,¹⁸ worden verantwoord onder “Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro”.

Saldi binnen het Eurosysteem uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem worden als één enkel nettoactief opgenomen onder “Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem” (zie onder “Bankbiljetten in omloop” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).

¹⁸ Per 31 december 2017 namen de volgende nationale centrale banken buiten het eurogebied deel aan TARGET2: Българска народна банка (Nationale Bank van Bulgarije), Danmarks Nationalbank, Hrvatska narodna banka, Narodowy Bank Polski en Banca Națională a României.

Saldi binnen het Eurosysteem uit hoofde van de overdracht van externe reserves aan de ECB door nationale centrale banken die tot het eurogebied toetreden, luiden in euro en worden gerapporteerd onder "Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves".

Vaste activa

Vaste activa, met inbegrip van immateriële activa maar met uitzondering van grond en kunstwerken, worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met afschrijvingen. Grond en kunstwerken worden gewaardeerd tegen kostprijs. Het hoofdgebouw van de ECB wordt gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. Voor de afschrijving op het hoofdgebouw van de ECB worden de kosten toegerekend aan de desbetreffende activabestanden, die worden afgeschreven overeenkomstig hun verwachte gebruiksduur. Afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode over de verwachte gebruiksduur van de activa, vanaf het kwartaal nadat het desbetreffende actief voor gebruik beschikbaar is. De gebruiksduur van de belangrijkste activacategorieën luidt als volgt:

Gebouwen	20, 25 of 50 jaar
Installaties	10 of 15 jaar
Technische inventaris	4, 10 of 15 jaar
Computers, aanverwante hardware en software, en motorvoertuigen	4 jaar
Meubilair	10 jaar

De afschrijvingsduur voor geactiveerde herinrichtingskosten met betrekking tot de bestaande gehuurde kantoorgebouwen van de ECB wordt zo nodig aangepast in verband met gebeurtenissen die van invloed zijn op de verwachte gebruiksduur van het desbetreffende actief.

Sinds 2017 toetst de ECB jaarlijks of haar hoofdgebouw een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan, op basis van International Accounting Standard (IAS) 36 "Bijzondere waardevermindering van activa". Indien er een aanwijzing voor een bijzondere waardevermindering van het hoofdgebouw wordt geïdentificeerd, wordt de realiseerbare waarde geschat. Indien de realiseerbare waarde onder de boekwaarde ligt, wordt er een bijzonder waardeverminderingverlies in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Vaste activa met een kostprijs van minder dan € 10.000 worden in het jaar van aanschaf geheel afgeschreven.

Vaste activa die aan de activeringscriteria voldoen maar nog in aanbouw of ontwikkeling zijn, worden verantwoord onder de post "Activa in aanbouw". De daarmee verband houdende kosten worden naar de desbetreffende vasteactivaposten overgeboekt wanneer de activa voor gebruik beschikbaar zijn.

Vergoedingen na uitdiensttreding, overige langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen

De ECB heeft pensioen- en andere regelingen met toegezegde vergoedingen en uitkeringen ('defined benefit plans', hierna DB-regelingen) voor haar medewerkers en de leden van de Directie, evenals voor de bij de ECB werkzame leden van de Raad van Toezicht.

De pensioenregeling voor de medewerkers wordt gedekt door activa die in een fonds voor langetermijnpersoneelsbeloningen worden aangehouden. De verplichte bijdragen van de ECB en het personeel hebben betrekking op de toegezegdpensioenzuil van de regeling. Daarnaast kunnen medewerkers op vrijwillige basis aanvullende bijdragen doen in het kader van een toegezegdebijdragenzuil, die voor aanvullende uitkeringen kan worden gebruikt.¹⁹ De hoogte van deze aanvullende uitkeringen is afhankelijk van het bedrag aan vrijwillige bijdragen en het daarop behaalde beleggingsrendement.

Er zijn niet door kapitaal gedekte regelingen voor de vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnbeloningen van de leden van de Directie en de bij de ECB werkzame leden van de Raad van Toezicht. Voor de medewerkers bestaan er ook niet-gedekte regelingen voor andere vergoedingen na uitdiensttreding dan pensioenen en voor andere langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen.

Nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen

De nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen, inclusief de overige langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen, die in de balans onder de post "Overige passiva" wordt opgenomen, komt overeen met de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen verminderd met de reële waarde van de fondsbeleggingen/activa die dienen ter dekking van de desbetreffende brutoverplichting.

De brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen wordt jaarlijks door onafhankelijke actuarissen berekend volgens de 'projected unit credit method'. De contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen wordt berekend door de geschatte toekomstige kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die wordt bepaald aan de hand van het marktrendement op de balansdatum op in euro luidende hoogwaardige bedrijfsobligaties met een soortgelijke looptijd als de desbetreffende verplichting.

¹⁹ Het door de medewerker via vrijwillige bijdragen opgebouwde kapitaal kan bij pensionering worden gebruikt voor een aanvullend pensioen. Vanaf dat moment wordt dit pensioen opgenomen in de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen.

Actuariële winsten of verliezen kunnen voortvloeien uit ervaringsaanpassingen (waarbij de werkelijke uitkomsten verschillen van de eerder gehanteerde actuariële veronderstellingen) en veranderingen in de actuariële veronderstellingen.

Nettolasten uit hoofde van DB-regelingen

De nettolasten uit hoofde van DB-regelingen bestaan uit componenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen en herberekeningen ten aanzien van vergoedingen na uitdiensttreding die in de balans onder de post “Herwaarderingsrekeningen” worden opgenomen.

Het nettobedrag ten laste van de winst-en-verliesrekening bestaat uit:

- (a) de aan het dienstjaar toegerekende kosten;
- (b) de kosten van verstreken diensttijd als gevolg van aanpassing van een DB-regeling;
- (c) de nettorente (o.b.v. disconteringsvoet) over de nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen;
- (d) herberekeningen betreffende overige langetermijnbeloningen en langlopende ontslagvergoedingen, in totaal.

Het nettobedrag dat onder “Herwaarderingsrekeningen” opgenomen wordt, omvat de volgende posten:

- (a) actuariële winsten en verliezen op de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen;
- (b) het werkelijke rendement op de fondsbeleggingen, exclusief bedragen die zijn opgenomen in de nettorente over de nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen; en
- (c) enige verandering in het effect van het activaplafond, exclusief bedragen die zijn opgenomen in de nettorente over de nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen.

Deze bedragen worden jaarlijks door onafhankelijke actuarissen berekend om de juiste verplichting in de jaarrekening vast te stellen.

Bankbiljetten in omloop

De ECB en de nationale centrale banken van het eurogebied, die samen het Eurosysteem vormen, geven eurobankbiljetten uit.²⁰ De totale waarde van de

²⁰ Besluit van de ECB van 13 december 2010 betreffende de uitgifte van eurobankbiljetten (herschikking) (ECB/2010/29) (2011/67/EU) (PB L 35, van 9.2.2011, blz. 26), zoals gewijzigd.

eurobankbiljetten in omloop wordt toegedeeld aan de centrale banken van het Eurosysteem op de laatste werkdag van elke maand overeenkomstig de verdeelsleutel voor de toedeling van bankbiljetten.²¹

De ECB heeft een deel ter grootte van 8% in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop toegedeeld gekregen, hetgeen op de balans wordt verantwoord onder de verplichting "Bankbiljetten in omloop". Deze post wordt gedekt door vorderingen op de nationale centrale banken. Deze vorderingen, die rentedragend zijn,²² worden gepresenteerd onder "Vorderingen binnen het Eurosysteem", in de subpost "Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem" (zie onder "Saldi binnen het ESCB/saldi binnen het Eurosysteem" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving"). Rentebaten uit deze vorderingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen onder de post "Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem".

Tussentijdse verdeling van de winst

Een bedrag ter grootte van de som van de baten van de ECB uit de eurobankbiljetten in omloop en de baten uit de voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten die zijn aangekocht op grond van a) het programma voor de effectenmarkten (SMP), b) het derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties (CBPP), c) het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa (ABSPP), en d) het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (PSPP), wordt in de maand januari van het volgende jaar verdeeld door middel van een tussentijdse winstuitkering, tenzij de Raad van Bestuur hierover anders besluit.²³ Het bedrag wordt volledig uitgekeerd, tenzij het de nettojaarwinst van de ECB overtreft, en behoudens een beslissing van de Raad van Bestuur om toevoegingen te doen aan de voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's. De Raad van Bestuur kan tevens besluiten het bedrag van de in januari te verdelen inkomsten uit de eurobankbiljetten in omloop te verlagen met de door de ECB gemaakte kosten in verband met de uitgifte en verwerking van eurobankbiljetten.

Diversen

In overeenstemming met artikel 27 van de Statuten van het ESCB en op aanbeveling van de Raad van Bestuur, heeft de Raad van de Europese Unie de

²¹ De term "verdeelsleutel voor de toedeling van bankbiljetten" heeft betrekking op de percentages die voortvloeien uit de procedure waarbij het aandeel van de ECB in de totale uitgifte aan eurobankbiljetten in aanmerking wordt genomen en de verdeelsleutel voor het geplaatste kapitaal wordt toegepast op het aandeel van de nationale centrale banken in dit totaal.

²² Besluit (EU) 2016/2248 van de ECB van 3 november 2016 inzake de toedeling van monetaire inkomsten van de nationale centrale banken van de lidstaten die de euro als munt hebben (ECB/2016/36, PB L 347, van 20.12.2016, blz. 26).

²³ Besluit (EU) 2015/298 van de ECB van 15 december 2014 inzake de tussentijdse verdeling van de inkomsten van de ECB (herschikking) (ECB/2014/57), PB L 53 van 25.2.2015, blz. 24, zoals gewijzigd.

benoeming van Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, Stuttgart (Bondsrepubliek Duitsland) tot externe accountant van de ECB goedgekeurd, voor een periode van vijf jaar tot en met het einde van het boekjaar 2017.

Toelichting op de balans

1 Goud en goudvorderingen

Op 31 december 2017 bedroeg de goudvoorraad van de ECB 16.229.522 *ounces*²⁴ *fine gold*. In 2017 vonden er geen goudtransacties plaats. Hierdoor bleef de goudvoorraad van de ECB onveranderd ten opzichte van de voorraad op 31 december 2016. De daling van de waarde in euro van deze goudvoorraad was het gevolg van een daling van de marktprijs van goud uitgedrukt in euro (zie onder “Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving” en toelichting 14, “Herwaarderingsrekeningen”).

2 Vorderingen op niet-ingezetenen en ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

2.1 Vorderingen op het IMF

Deze post omvat de op 31 december 2017 door de ECB aangehouden bijzondere trekkingsrechten ('special drawing rights' – SDR's). Deze post is het resultaat van een door de ECB met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) gesloten akkoord, waarbij het IMF wordt gemachtigd namens de ECB SDR's te kopen en te verkopen tegen euro, zulks met inachtneming van minimum- en maximumposities. Voor verslaggevingsdoeleinden worden SDR's behandeld als een vreemde valuta (zie onder “Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”). De daling van de waarde in euro van de door de ECB aangehouden SDR's was het gevolg van de waardedaling van de SDR ten opzichte van de euro in 2017.

2.2 Tegoeden bij banken en beleggingen in effecten, externe leningen en overige externe activa; en vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta

Deze twee posten bestaan uit tegoeden bij banken en in vreemde valuta luidende leningen, en beleggingen in effecten luidende in Amerikaanse dollar, Japanse yen en Chinese renminbi.

²⁴ Dit komt overeen met 504,8 ton.

Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied	2017 €	2016 €	Mutatie €
Rekeningen-courant	6.793.888.796	6.844.526.120	(50.637.324)
Geldmarktdeposito's	2.316.566.582	2.005.810.644	310.755.938
Omgekeerde repotransacties	0	503.747.273	(503.747.273)
Beleggingen in effecten	34.650.188.561	41.066.843.366	(6.416.654.805)
Totaal	43.760.643.939	50.420.927.403	(6.660.283.464)

Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied	2017 €	2016 €	Mutatie €
Rekeningen-courant	1.022.379	1.211.369	(188.990)
Geldmarktdeposito's	2.422.295.400	1.964.182.715	458.112.685
Omgekeerde repotransacties	1.288.251.480	507.541.979	780.709.501
Totaal	3.711.569.259	2.472.936.063	1.238.633.196

De daling van het totaal van deze posten in 2017 was voornamelijk het gevolg van de waardedaling van zowel de Amerikaanse dollar als de Japanse yen ten opzichte van de euro.

De door de ECB aangehouden nettoposities in vreemde valuta²⁵ waren per 31 december 2017 als volgt:

	2017 Valuta in miljoenen	2016 Valuta in miljoenen
Amerikaanse dollar	46.761	46.759
Japanse yen	1.093.563	1.091.844
Chinese renminbi	3.755	0

In de eerste helft van 2017 heeft de ECB een besluit van de Raad van Bestuur uitgevoerd om een klein deel van de externe reserves te herbeleggen in Chinese renminbi (CNY). De belegging kwam tot stand door wijziging van de samenstelling van de externe reserves van de ECB. De ECB heeft een klein deel van haar Amerikaansdollarpositie verkocht en de opbrengst daarvan volledig in Chinese renminbi belegd.²⁶

²⁵ Deze nettoposities bestaan uit de activa verminderd met de passiva luidend in de desbetreffende vreemde valuta die onderhevig zijn aan valutaherwaardering. Deze zijn opgenomen onder "Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta", "Vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta", "Overlopende activa", "Herwaarderingsverschillen op instrumenten buiten de balans" (onder de passiva) en "Overlopende passiva". Hierbij wordt tevens rekening gehouden met buiten de balans verantwoorde valutatermijntransacties en valutaswaps. Positieve resultaten uit hoofde van de prijsherwaardering van in vreemde valuta luidende financiële instrumenten zijn niet inbegrepen.

²⁶ Zie het persbericht van de ECB van [13 juni 2017](#).

3 Overige vorderingen op kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro

Per 31 december 2017 bestond deze post uit rekening-courantsaldi ten opzichte van ingezetenen van het eurogebied ten bedrage van € 143,3 miljoen (2016: € 98,6 miljoen).

4 Effecten uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

4.1 Voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten

Per 31 december 2017 bestond deze post uit effecten die door de ECB waren aangekocht in het kader van de drie programma's voor de aankoop van gedekte obligaties ('covered bond purchase programmes' – CBPP's), het programma voor de effectenmarkten ('Securities Markets Programme' – SMP), het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa ('asset-backed securities purchase programme' – ABSPP) en het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen ('public sector purchase programme' – PSPP).²⁷

De aankopen in het kader van het eerste CBPP liepen op 30 juni 2010 ten einde, terwijl het tweede CBPP op 31 oktober 2012 afliep. De Raad van Bestuur besloot op 6 september 2012 tot stopzetting van verdere SMP-aankopen.

In 2017 continueerde het Eurosysteem zijn effectenaankopen in het kader van het programma voor de aankoop van activa ('asset purchase programme' – APP), dat het derde CBPP, het ABSPP, het PSPP en het aankoopprogramma voor door de bedrijvensector uitgegeven schuldbewijzen ('corporate sector purchase programme' – CSPP) omvat.²⁸ Het bedrag van de gecombineerde netto APP-aankopen door de nationale centrale banken en de ECB bedroeg gemiddeld € 80 miljard per maand tot en met maart 2017, en € 60 miljard vanaf april tot en met eind 2017. Op basis van het besluit van de Raad van Bestuur in oktober 2017²⁹ is het de bedoeling dat deze aankopen doorlopen voor een bedrag van € 30 miljard per maand vanaf januari tot en met september 2018, of zo nodig langer, en in ieder geval totdat de Raad van Bestuur bewijs ziet van een aanhoudende verandering in het beloop van de inflatie in overeenstemming met zijn inflatiedoelstelling. De nettoaankopen zullen plaatsvinden naast de herinvestering van de aflossingen op waardepapieren die zijn aangekocht in het kader van het APP en die de vervaldatum hebben bereikt.

²⁷ De ECB koopt geen effecten aan in het kader van het aankoopprogramma voor door de bedrijvensector uitgegeven schuldbewijzen (corporate sector purchase programme – CSPP).

²⁸ Nadere gegevens over het APP zijn beschikbaar [op de website van de ECB](#).

²⁹ Zie het persbericht van de ECB van [26 oktober 2017](#).

De in het kader van al deze programma's aangekochte effecten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen (zie onder "Effecten" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving").

De geamortiseerde kostprijs van de door de ECB aangehouden effecten en hun marktwaarde³⁰ (die niet in de balans wordt opgenomen, maar die uitsluitend voor vergelijkingsdoeleinden wordt verschaft) luiden als volgt:

	2017 €		2016 €		Mutatie €	
	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde	Geamortiseerde kostprijs	Marktwaarde
Eerste programma voor de aankoop van gedekte obligaties	618.533.956	654.666.968	1.032.305.522	1.098.106.253	(413.771.566)	(443.439.285)
Tweede programma voor de aankoop van gedekte obligaties	385.880.413	421.794.246	690.875.649	743.629.978	(304.995.236)	(321.835.732)
Derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties	19.732.748.768	19.958.910.843	16.550.442.553	16.730.428.857	3.182.306.215	3.228.481.986
Programma voor de effectenmarkten	6.644.212.912	7.554.660.470	7.470.766.415	8.429.995.853	(826.553.503)	(875.335.383)
Programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa	25.014.963.778	25.044.597.490	22.800.124.065	22.786.088.513	2.214.839.713	2.258.508.977
Programma voor de aankoop van door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen	175.989.921.047	177.087.513.888	112.270.760.463	112.958.545.591	63.719.160.584	64.128.968.297
Totaal	228.386.260.874	230.722.143.905	160.815.274.667	162.746.795.045	67.570.986.207	67.975.348.860

De daling van de geamortiseerde kostprijs van de portefeuilles die worden aangehouden op grond van de eerste twee aankoopprogramma's voor gedekte obligaties en het SMP was het gevolg van aflossingen.

De Raad van Bestuur beoordeelt regelmatig de financiële risico's die zijn verbonden aan de effecten die op grond van al deze programma's worden aangehouden.

Jaarlijks wordt er op basis van gegevens per jaareinde getoetst of er sprake is van een bijzondere waardevermindering ('impairment test'); deze toetsen worden door de Raad van Bestuur goedgekeurd. Deze toetsen, die voor elk programma afzonderlijk worden uitgevoerd, omvatten een beoordeling van indicatoren die op een bijzondere waardevermindering wijzen. Voor zover van dergelijke indicatoren sprake was, is een nadere analyse uitgevoerd om te bevestigen dat de kasstromen van de onderliggende effecten niet zijn geraakt door een gebeurtenis die tot het opnemen van een waardevermindering zou leiden. De uitkomsten van de toetsen van dit jaar gaven de ECB geen aanleiding om in 2017 verliezen te verantwoorden op de in de monetairbeleidsp portefeuilles opgenomen effecten.

³⁰ De marktwaarden zijn indicatief en worden afgeleid van marktnoteringen. Voor zover marktnoteringen niet beschikbaar zijn, worden de marktprijzen geschat met behulp van interne modellen van het Eurosysteem.

5 Vorderingen binnen het Eurosysteem

5.1 Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem

Deze post bestaat uit de vorderingen van de ECB ten opzichte van de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem (zie onder “Bankbiljetten in omloop” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”). De rentevergoeding op deze vorderingen wordt dagelijks berekend tegen de laatst beschikbare marginale rentevoet gehanteerd door het Eurosysteem bij zijn tenders voor basisherfinancieringstransacties³¹ (zie toelichting 22.2, “Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem”).

6 Overige activa

6.1 Materiële en immateriële vaste activa

Deze activa zijn per 31 december 2017 als volgt samengesteld:

³¹ Sinds 16 maart 2016 bedraagt de rentevoet die het Eurosysteem bij zijn tenders voor basisherfinancieringstransacties hanteert 0,00%.

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Kostprijs			
Grond en gebouwen	1.006.108.554	1.011.662.911	(5.554.357)
Installaties	221.866.010	221.888.762	(22.752)
Computerhardware en -software	109.919.236	88.893.887	21.025.349
Inventaris, meubilair, en motorvoertuigen	95.383.187	96.197.706	(814.519)
Activa in aanbouw	3.364.162	3.024.459	339.703
Overige vaste activa	10.082.651	9.713.742	368.909
Totaal kostprijs	1.446.723.800	1.431.381.467	15.342.333
Cumulatieve afschrijvingen			
Grond en gebouwen	(95.622.635)	(72.284.513)	(23.338.122)
Installaties	(47.644.949)	(31.590.282)	(16.054.667)
Computerhardware en -software	(74.188.322)	(57.935.440)	(16.252.882)
Inventaris, meubilair, en motorvoertuigen	(31.856.677)	(29.107.438)	(2.749.239)
Overige vaste activa	(1.393.040)	(1.138.207)	(254.833)
Totaal cumulatieve afschrijvingen	(250.705.623)	(192.055.880)	(58.649.743)
Nettoboekwaarde	1.196.018.177	1.239.325.587	(43.307.410)

De nettotoename in de categorie "Computerhardware en -software" komt voor rekening van investeringen in servers, dataopslag, netwerkcomponenten en software, waarmee de huidige technologische infrastructuur wordt versterkt.

Eind 2017 is getoetst of het hoofdgebouw van de ECB een bijzondere waardevermindering had ondergaan; er was geen aanleiding voor opname van een bijzonder waardeverminderingverlies.

6.2 Overige financiële activa

Deze post bestaat vooral uit de belegging van de eigen middelen van de ECB en wordt aangehouden als directe tegenpost van het kapitaal en de reserves en de voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's. Deze post omvat onder meer een belang van 3.211 aandelen in de Bank voor Internationale Betalingen (BIB) tegen de verwervingsprijs van € 41,8 miljoen.

Deze post is als volgt samengesteld:

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Rekeningen-courant luidende in euro	30.000	30.000	0
Effecten luidende in euro	18.416.779.029	19.113.074.101	(696.295.072)
Omgekeerde repotransacties, luidende in euro	2.043.990.172	1.463.994.460	579.995.712
Overige financiële activa	41.833.941	41.830.662	3.279
Totaal	20.502.633.142	20.618.929.223	(116.296.081)

De nettoafname van deze post hield voornamelijk verband met de daling van de marktwaarde van de in euro luidende effecten in de eigenmiddelenportefeuille van de ECB.

6.3 Herwaarderingsverschillen op instrumenten buiten de balans

Deze post bestaat voornamelijk uit waarderingsveranderingen betreffende per 31 december 2017 uitstaande valutaswap- en valutatermijntransacties (zie toelichting 19, "Valutaswaps en valutatermijntransacties"). Deze waarderingsveranderingen bedragen € 450,3 miljoen (2016: € 837,4 miljoen) en vloeien voort uit de omrekening van dergelijke transacties naar eurobedragen tegen de wisselkoers op de balansdatum, vergeleken met de eurobedragen voortvloeiend uit de omrekening van de transacties tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende vreemde valuta op die datum (zie onder "Niet in de balans opgenomen instrumenten" en "Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving").

Waarderingswinsten op uitstaande renteswaptransacties zijn ook onder deze post opgenomen (zie toelichting 18, "Renteswaps").

6.4 Overlopende activa

In 2017 omvatte deze post de nog te ontvangen couponrente op effecten (waaronder bij aankoop meegekochte uitstaande rente) ten bedrage van € 2.476,3 miljoen (2016: € 1.924,5 miljoen) (zie toelichting 2.2, "Tegoeden bij banken en beleggingen in effecten, externe leningen en overige externe activa"; en vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta", toelichting 4, "Effecten uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro", en toelichting 6.2, "Overige financiële activa").

Bovendien bestaat deze post uit a) opgebouwde baten uit gemeenschappelijke Eurostelsysteem-projecten (zie toelichting 27, "Overige baten"), b) diverse vooruitbetalingen, en c) te ontvangen rente op overige financiële activa.

6.5 Diversen

Deze post bestaat uit de overlopende bedragen inzake de tussentijdse verdeling van de winst van de ECB (zie onder "Tussentijdse verdeling van de winst" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving", en toelichting 11.2, "Overige verplichtingen binnen het Eurostelsysteem (netto)").

De post omvat ook saldi ten bedrage van € 491,6 miljoen (2016: € 804,3 miljoen) met betrekking tot per 31 december 2017 uitstaande valutaswap- en valutatermijntransacties. Deze saldi vloeien voort uit de omrekening van dergelijke transacties naar eurobedragen tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende

valuta op de balansdatum, vergeleken met de oorspronkelijk verwerkte eurobedragen van de transacties (zie onder “Niet in de balans opgenomen instrumenten” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).

7 Bankbiljetten in omloop

Deze post bestaat uit het aandeel van de ECB (8%) in de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop (zie onder “Bankbiljetten in omloop” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).

8 Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro

De centrale banken van het Eurosysteem hebben de mogelijkheid bij PSPP-effectenuitleningstransacties geldmiddelen als zekerheid te accepteren zonder dat deze verplicht moeten worden herbelegd. Deze transacties worden voor de ECB via een gespecialiseerde instelling uitgevoerd.

Per 31 december 2017 bedroeg de waarde van de uitstaande PSPP-effectenuitleningstransacties met kredietinstellingen in het eurogebied € 1,1 miljard (2016: € 1,9 miljard). De als zekerheid ontvangen geldmiddelen werden overgeboekt naar TARGET2-rekeningen. Aangezien de geldmiddelen aan het einde van het jaar niet herbelegd waren, werden deze transacties op de balans verwerkt (zie onder “Transacties met wederinkoop” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).³²

9 Verplichtingen aan overige ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

9.1 Overige verplichtingen

Deze post bedraagt € 1.150,1 miljoen (2016: € 1.060,0 miljoen) en bestaat uit door de ECB geaccepteerde deposito's of geldbetalingen door of namens deelnemers aan EURO1 en RT1³³, die als garantiefonds voor EURO1 worden gebruikt of die ter ondersteuning van afwikkeling in RT1 dienen.

³² Effectenuitleningstransacties waarbij op balansdatum geen sprake is van als onderpand ontvangen, onbelegde geldmiddelen worden op buitenbalansrekeningen geregistreerd (zie toelichting 16, “Programma's voor effectenuitlening”).

³³ EURO1 en RT1 zijn betalingssystemen die worden beheerd door ABE CLEARING S.A.S à capital variable (EBA Clearing).

10 Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro

Per 31 december 2017 was de grootste component van deze post een verplichting van € 10,1 miljard (2016: € 4,1 miljard) voortvloeiend uit de permanente wederzijdse valutaregeling met de Federal Reserve Bank of New York. In het kader van deze regeling verstrekt de Federal Reserve door middel van swaptransacties Amerikaanse dollars aan de ECB, met als doel om kortetermijnliquiditeit in Amerikaanse dollars aan tegenpartijen van het Eurosysteem te verstrekken. Tegelijkertijd verricht de ECB back-to-backswaptransacties met nationale centrale banken van het eurogebied, die de resulterende middelen aanwenden om met tegenpartijen van het Eurosysteem in Amerikaanse dollar luidende liquiditeitsverschaffende transacties uit te voeren in de vorm van transacties met wederinkoop. Deze back-to-backswaptransacties resulteren in saldi binnen het Eurosysteem, tussen de ECB en de nationale centrale banken (zie toelichting 11.2 “Overige vorderingen binnen het Eurosysteem (netto)”). Bovendien resulteren de swaptransacties met de Federal Reserve en de nationale centrale banken van het eurogebied in termijnvorderingen en -verplichtingen die op buitenbalansrekeningen worden geregistreerd (zie toelichting 19, “Valutaswaps en valutatermijntransacties”).

Deze post omvat tevens een bedrag van € 6,1 miljard (2016: € 9,5 miljard), bestaande uit saldi van nationale centrale banken buiten het eurogebied ten opzichte van de ECB, die voortvloeien uit of een tegenpost zijn van via het TARGET2-systeem geleide transacties. De afname van deze saldi in 2017 hield verband met betalingen van niet-ingezetenen van het eurogebied aan ingezetenen van het eurogebied.

Het restant van deze post bestaat uit een bedrag van € 3,4 miljard (2016: € 3,1 miljard) in verband met uitstaande PSPP-effectenuitleningstransacties met niet-ingezetenen van het eurogebied waarbij geldmiddelen als zekerheid zijn ontvangen en naar TARGET2-rekeningen zijn overgeboekt (zie toelichting 8, “Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro”).

11 Verplichtingen binnen het Eurosysteem

11.1 Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves

Deze post betreft de verplichtingen aan de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van de overdracht van externe reserves aan de ECB bij hun toetreding tot het Eurosysteem. In 2017 waren er geen mutaties.

	Vanaf 1 januari 2015 €
Nationale Bank van België	1.435.910.943
Deutsche Bundesbank	10.429.623.058
Eesti Pank	111.729.611
Central Bank of Ireland	672.637.756
Bank of Greece	1.178.260.606
Banco de España	5.123.393.758
Banque de France	8.216.994.286
Banca d'Italia	7.134.236.999
Central Bank of Cyprus	87.679.928
Latvijas Banka	163.479.892
Lietuvos bankas	239.453.710
Banque centrale du Luxembourg	117.640.617
Central Bank of Malta	37.552.276
De Nederlandsche Bank	2.320.070.006
Oesterreichische Nationalbank	1.137.636.925
Banco de Portugal	1.010.318.483
Banka Slovenije	200.220.853
Národná banka Slovenska	447.671.807
Suomen Pankki – Finlands Bank	728.096.904
Totaal	40.792.608.418

De vergoeding over deze verplichtingen wordt dagelijks bepaald tegen de laatst beschikbare marginale rentevoet gehanteerd door het Eurosysteem bij zijn tenders voor de basisherfinancieringstransacties, gecorrigeerd vanwege een nulrendement op de goudcomponent (zie toelichting 22.3, “Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met overgedragen externe reserves”).

11.2 Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)

In 2017 bestond deze post voornamelijk uit de TARGET2-saldi van nationale centrale banken van het eurogebied ten opzichte van de ECB (zie onder “Saldi binnen het ESCB/saldi binnen het Eurosysteem” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”). De stijging van deze positie vloeide voornamelijk voort uit nettoaankopen van effecten in het kader van het APP (zie toelichting 4, “Effecten uitgegeven door ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro”), die via TARGET2-rekeningen werden afgewikkeld. De invloed van de nettoaankopen werd gedeeltelijk gecompenseerd door de toename van de bedragen die verband houden met de back-to-backswaptransacties van de ECB met nationale centrale banken in verband met liquiditeitsverschaffende transacties in Amerikaanse dollar.

De vergoeding over TARGET2-posities, met uitzondering van de saldi die voortkomen uit back-to-back-swaptransacties in verband met in Amerikaanse dollar luidende liquiditeitsverschaffende transacties, wordt dagelijks berekend tegen de laatst beschikbare marginale rente die het Eurosysteem bij zijn tenders voor basisherfinancieringstransacties hanteert.

Deze post bestaat ook uit het aan de nationale centrale banken van het eurogebied verschuldigde bedrag in verband met de tussentijdse winstverdeling van de ECB (zie onder “Tussentijdse verdeling van de winst” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).

	2017 €	2016 €
Verschuldigd aan nationale centrale banken van het eurogebied ter zake van TARGET2	1.263.961.444.256	1.058.484.156.256
Te vorderen van nationale centrale banken van het eurogebied ter zake van TARGET2	(1.047.197.405.166)	(908.249.140.203)
Verschuldigd aan nationale centrale banken van het eurogebied i.v.m. de tussentijdse winstverdeling van de ECB	987.730.460	966.234.559
Overige verplichtingen binnen het Eurosysteem (netto)	217.751.769.550	151.201.250.612

12 Overige verplichtingen

12.1 Herwaarderingsverschillen op instrumenten buiten de balans

Deze post bestaat voornamelijk uit waarderingsveranderingen in per 31 december 2017 uitstaande valutaswap- en valutatermijntransacties (zie toelichting 19, “Valutaswaps en valutatermijntransacties”). Deze waarderingsveranderingen zijn het gevolg van de omrekening van dergelijke transacties naar eurobedragen tegen de valutakoers op de balansdatum, vergeleken met de eurobedragen voortvloeiend uit de omrekening van de transacties tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende vreemde valuta op die datum (zie onder “Niet in de balans opgenomen instrumenten” en “Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva” in de “Grondslagen voor de financiële verslaggeving”).

Waarderingsverliezen op uitstaande renteswaptransacties worden ook in deze post opgenomen (zie toelichting 18, “Renteswaps”).

12.2 Overlopende passiva

Deze post omvat per 31 december 2017 overlopende beheerkosten, vooraf geïnde baten, voornamelijk in verband met het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (“Single Supervisory Mechanism” – SSM) (zie toelichting 25, “Nettobaten uit vergoedingen en provisies”) en overlopende posten betreffende financiële instrumenten.

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Overlopende beheerkosten	41.447.444	20.723.173	20.724.271
Financiële instrumenten	6.767.861	3.621.142	3.146.719
Vooruitontvangen baten	28.068.263	41.089.798	(13.021.535)
Aan de ECB overgedragen externe reserves	0	3.611.845	(3.611.845)
Totaal	76.283.568	69.045.958	7.237.610

12.3 Diversen

Net zoals in het voorgaande jaar omvat deze post per jaareinde saldi in verband met uitstaande valutawap- en valutatermijntransacties (zie toelichting 19, "Valutaswaps en valutatermijntransacties"); op 31 december 2017 bedroegen deze saldi € 498,3 miljoen (2016: € 714,9 miljoen). Deze saldi houden verband met de omrekening van dergelijke transacties naar eurobedragen tegen de gemiddelde kostprijs van de desbetreffende valuta op de balansdatum, vergeleken met de oorspronkelijk verwerkte eurobedragen van de transacties (zie "Niet in de balans opgenomen instrumenten" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving").

Daarnaast omvat deze post de nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen van de ECB in verband met de vergoedingen na uitdiensttreding en overige langetermijnbeloningen van haar personeel, de leden van de Directie en de bij de ECB werkzame leden van de Raad van Toezicht. De ontslagvergoedingen van ECB-medewerkers zijn ook in deze post opgenomen.

*Vergoedingen na uitdiensttreding, overige langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen*³⁴

Balans

De in de balans opgenomen bedragen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding, andere langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen voor medewerkers luiden als volgt:

	2017 Mede- werkers €miljoen	2017 Bestuurs- organen €miljoen	2017 Totaal €miljoen	2016 Mede- werkers €miljoen	2016 Bestuurs- organen in €miljoen	2016 Totaal €miljoen
Brutoverplichting (contante waarde)	1.510,0	28,9	1.538,9	1.361,3	27,7	1.388,9
Reële waarde van de fondsbeleggingen	(1.017,1)	-	(1.017,1)	(878,0)	-	(878,0)
In de balans opgenomen nettoverplichting uit hoofde van DB- regelingen	492,9	28,9	521,8	483,3	27,7	510,9

In 2017 omvatte de brutoverplichting (contante waarde) ten opzichte van de medewerkers ten bedrage van € 1.510,0 miljoen (2016: € 1.361,3 miljoen) niet-kapitaalgedekte verplichtingen ten bedrage van € 224,6 miljoen (2016: € 187,0 miljoen) met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding (anders dan pensioenen), andere langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen voor medewerkers. De contante waarde van de brutoverplichting ten opzichte van de leden van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht van € 28,9 miljoen

³⁴ De totalen in de tabellen van deze paragraaf kunnen door afronding verschillen. In de kolom "Bestuursorganen" worden de bedragen met betrekking tot zowel de Directie als de Raad van Toezicht weergegeven.

(2016: € 27,7 miljoen) betreft uitsluitend niet door kapitaal gedekte regelingen voor vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnbeloningen.

Winst-en-verliesrekening

De in 2017 in de winst-en-verliesrekening opgenomen bedragen luiden als volgt:

	2017 Mede- werkers €miljoen	2017 Bestuurs- organen €miljoen	2017 Totaal €miljoen	2016 Mede- werkers €miljoen	2016 Bestuurs- organen €miljoen	2016 Totaal €miljoen
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	153,2	1,9	155,1	104,4	1,6	106,0
Kosten van verstreken diensttijd	4,1	-	4,1	-	-	-
Nettorente over de nettoverplichting uit hoofde van DB-regelingen	10,1	0,6	10,7	9,7	0,6	10,3
waarvan:						
<i>Rentekosten over de brutoverplichting</i>	28,3	0,6	28,9	29,1	0,6	29,8
<i>Rentebaten uit fondsbeleggingen</i>	(18,2)	-	(18,2)	(19,5)	-	(19,5)
Herberekenings(winsten)/-verliezen op overige langetermijnbeloningen	(0,9)	0,2	(0,7)	0,6	0,1	0,7
Totaal (actuariële waardering)	166,5	2,7	169,2	114,6	2,4	117,0
Vrijval van CTS-voorziening	(9,0)	-	(9,0)	-	-	-
Totaalbedrag opgenomen in "Personeelskosten", inclusief vrijval van de voorziening	157,5	2,7	160,2	114,6	2,4	117,0

In 2017 stegen de aan het dienstjaar toegerekende kosten naar € 155,1 miljoen (2016: € 106,0 miljoen), voornamelijk als gevolg van de lancering van de tijdelijke regeling voor loopbaanverandering (Career Transition Support – CTS) in 2017. Deze regeling richt zich op medewerkers met een lang dienstverband en is bedoeld om onder specifieke voorwaarden hun vrijwillige overgang naar een carrière buiten de ECB te vergemakkelijken. De invloed hiervan op de personeelskosten werd gedeeltelijk gecompenseerd door de vrijval van een voorziening van € 9,0 miljoen die in 2016 speciaal voor dit doel was gevormd.

De kosten van verstreken diensttijd in 2017 hangen samen met de lancering van de regeling voor langdurige zorg. Dit is een DB-regeling bedoeld ter dekking van niet-medische ondersteuning. De kosten van verstreken diensttijd hebben betrekking op de huidige gepensioneerden die met onmiddellijke ingang recht op vergoedingen hebben op grond van de nieuwe regeling.

Mutaties in de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen, fondsbeleggingen en herberekeningsresultaten

De mutaties in de contante waarde van de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen luiden als volgt:

	2017 Mede- werkers €miljoen	2017 Bestuurs- organen €miljoen	2017 Totaal €miljoen	2016 Mede- werkers €miljoen	2016 Bestuurs- organen €miljoen	2016 Totaal €miljoen
Beginsaldo brutoverplichting	1.361,3	27,7	1.388,9	1.116,7	24,1	1.140,8
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	153,2	1,9	155,1	104,4	1,6	106,0
Kosten van verstreken diensttijd	4,1	-	4,1	-	-	-
Rentekosten betreffende de brutoverplichting	28,3	0,6	28,9	29,1	0,6	29,8
Bijdragen deelnemers ³⁵	23,1	0,2	23,3	19,5	0,2	19,8
Betaalde uitkeringen	(11,9)	(0,9)	(12,7)	(8,6)	(0,8)	(9,5)
Herberekenings(winsten)/-verliezen	(48,1)	(0,6)	(48,7)	100,2	1,9	102,1
Eindsaldo brutoverplichting	1.510,0	28,9	1.538,9	1.361,3	27,7	1.388,9

De totale herberekeningswinsten van €48,7 miljoen op de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen in 2017 vloeiden voort uit de verhoging van de disconteringsvoet van 2% in 2016 naar 2,1% in 2017 en een verlaging van de veronderstelde toekomstige pensioenverhogingen van 1,4% in 2016 naar 1,3% in 2017.

De mutaties in 2017 in de reële waarde van de fondsbeleggingen ter dekking van toegezegde (pensioen)uitkeringen aan medewerkers waren de volgende:

	2017 €miljoen	2016 €miljoen
Beginsaldo reële waarde van de fondsbeleggingen	878,0	755,3
Rentebaten uit fondsbeleggingen	18,2	19,5
Herberekeningswinsten	54,6	44,7
Bijdragen werkgever	51,8	45,0
Bijdragen deelnemers	23,1	19,5
Betaalde uitkeringen	(8,6)	(6,0)
Eindsaldo reële waarde van de fondsbeleggingen	1.017,1	878,0

De herberekeningswinsten op de fondsbeleggingen in zowel 2017 als 2016 weerspiegelen het feit dat het werkelijke rendement op de fondsbeleggingen hoger was dan de verwachte rentebaten op de beleggingen.

Het mutatieoverzicht 2017 van de herberekeningsresultaten (zie toelichting 14, "Herwaarderingsrekeningen") was als volgt:

³⁵ De door de medewerkers betaalde verplichte bijdrage bedraagt 7,4%, terwijl die van de ECB 20,7% van het basissalaris bedraagt.

	2017 in € miljoen	2016 in € miljoen
Beginsaldo herberekeningsverliezen	(205,1)	(148,4)
Winsten op de fondsbeleggingen	54,6	44,7
Winsten/(verliezen) op de brutoverplichting	48,7	(102,1)
Verliezen opgenomen in de winst-en-verliesrekening	(0,7)	0,7
Eindsaldo herberekeningsverliezen opgenomen onder "Herwaarderingsrekeningen"	(102,5)	(205,1)

Belangrijke veronderstellingen

Bij de totstandkoming van de waarderingen waarnaar in deze toelichting wordt verwezen, hebben de actuarissen veronderstellingen gehanteerd die door de Directie zijn goedgekeurd ten behoeve van de administratieve verwerking en de toelichting. De belangrijkste veronderstellingen die zijn gehanteerd voor het berekenen van de verplichting uit hoofde van vergoedingen na uitdiensttreding en andere langetermijnbeloningen zijn als volgt:

	2017 %	2016 %
Disconteringsvoet	2,10	2,00
Verwacht rendement op de fondsbeleggingen ³⁶	3,10	3,00
Algemene toekomstige salarisverhogingen ³⁷	2,00	2,00
Toekomstige pensioenverhogingen ³⁸	1,30	1,40

Daarnaast bedroegen de vrijwillige bijdragen van personeelsleden aan de toegezegdebijdragenzuil in 2017 € 149,9 miljoen (2016: € 133,2 miljoen). Deze bijdragen worden belegd in fondsbeleggingen en leiden tevens tot een hiermee corresponderende verplichting.

13 Voorzieningen

Deze post bestaat voornamelijk uit een voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's.

De voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudprijsrisico's wordt, voor zover de Raad van Bestuur dat noodzakelijk acht, gebruikt ter compensatie van toekomstige negatieve gerealiseerde en ongerealiseerde resultaten. Jaarlijks wordt

³⁶ Deze veronderstellingen zijn gebruikt voor de berekening van het deel van de brutoverplichting uit hoofde van DB-regelingen van de ECB dat wordt gedekt door activa met een onderliggende kapitaalgarantie.

³⁷ Daarnaast is rekening gehouden met verwachte individuele salarisverhogingen van maximaal 1,8% per jaar, afhankelijk van de leeftijd van de deelnemers aan de regeling.

³⁸ Volgens de bepalingen van de pensioenregeling van de ECB worden de pensioenen jaarlijks verhoogd. Als de algemene salarisaanpassingen voor de medewerkers van de ECB onder de prijsinflatie liggen, zal een eventuele verhoging van de pensioenen in lijn zijn met de algemene salarisaanpassingen. Als de algemene salarisaanpassingen boven de prijsinflatie liggen, zullen zij worden gebruikt om de verhoging van de pensioenen te bepalen, op voorwaarde dat de financiële positie van de pensioenregelingen van de ECB een dergelijke verhoging toelaat.

op grond van een beoordeling van deze risico's door de ECB gezien hoe groot deze voorziening moet zijn en of ze moet worden voortgezet. Bij deze beoordeling worden allerlei factoren in aanmerking genomen. De risicovoorziening mag, samen met het in het algemeen reservefonds van de ECB aangehouden bedrag, niet hoger zijn dan het door de nationale centrale banken van het eurogebied gestorte kapitaal van de ECB.

Per 31 december 2017 bedroeg de voorziening voor valutakoers-, rente-, krediet- en goudrisico's € 7.619.884.851, onveranderd ten opzichte van 2016. Dit bedrag komt overeen met het per die datum door de nationale centrale banken van het eurogebied gestorte kapitaal van de ECB.

14 Herwaarderingsrekeningen

Deze post bestaat voornamelijk uit herwaarderingsaldi uit hoofde van positieve ongerealiseerde resultaten op activa, passiva en buiten de balans verantwoorde instrumenten (zie onder "Resultaatbepaling", "Goud en in vreemde valuta luidende activa en passiva", "Effecten" en "Niet in de balans opgenomen instrumenten" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving"). Deze post omvat tevens de herberekeningen betreffende de nettoverplichting van de ECB voor vergoedingen na uitdiensttreding (zie onder "Vergoedingen na uitdiensttreding, overige langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving" en toelichting 12.3, "Diversen").

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Goud	13.664.030.012	13.926.380.231	(262.350.219)
Vreemde valuta	7.851.010.723	14.149.471.665	(6.298.460.942)
Effecten en andere instrumenten	532.971.621	755.494.021	(222.522.400)
Nettoverplichting voor toegezegde vergoedingen na uitdiensttreding	(102.540.109)	(205.078.109)	102.538.000
Totaal	21.945.472.247	28.626.267.808	(6.680.795.561)

De daling in de omvang van de herwaarderingsrekeningen is voornamelijk het gevolg van de waardeinstijging van de euro ten opzichte van de Amerikaanse dollar en de Japanse yen in 2017.

Voor de herwaardering per jaareinde zijn de onderstaande wisselkoersen gebruikt.

Wisselkoersen	2017	2016
Amerikaanse dollar per euro	1,1993	1,0541
Japanse yen per euro	135,01	123,40
Chinese renminbi per euro	7,8044	7,3202
Euro per SDR	1,1876	1,2746
Euro per <i>fine ounce</i> goud	1.081,881	1.098,046

15 Kapitaal en reserves

15.1 Kapitaal

Het geplaatste kapitaal van de ECB bedraagt € 10.825.007.069. Het door de nationale banken van en buiten het eurogebied gestorte kapitaal bedraagt € 7.740.076.935.

De nationale centrale banken van het eurogebied hebben hun aandeel in het geplaatste kapitaal volgestort. Sinds 1 januari 2015 bedraagt het gestorte kapitaal € 7.619.884.851 (zie onderstaande tabel).³⁹

	Kapitaalverdeelsleutel sinds 1 januari 2015 ⁴⁰ %	Gestort kapitaal sinds 1 januari 2015 €
Nationale Bank van België	2,4778	268.222.025
Deutsche Bundesbank	17,9973	1.948.208.997
Eesti Pank	0,1928	20.870.614
Central Bank of Ireland	1,1607	125.645.857
Bank of Greece	2,0332	220.094.044
Banco de España	8,8409	957.028.050
Banque de France	14,1792	1.534.899.402
Banca d'Italia	12,3108	1.332.644.970
Central Bank of Cyprus	0,1513	16.378.236
Latvijas Banka	0,2821	30.537.345
Lietuvos bankas	0,4132	44.728.929
Banque centrale du Luxembourg	0,2030	21.974.764
Central Bank of Malta	0,0648	7.014.605
De Nederlandsche Bank	4,0035	433.379.158
Oesterreichische Nationalbank	1,9631	212.505.714
Banco de Portugal	1,7434	188.723.173
Banka Slovenije	0,3455	37.400.399
Národná banka Slovenska	0,7725	83.623.180
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,2564	136.005.389
Totaal	70,3915	7.619.884.851

De nationale centrale banken die geen deel uitmaken van het eurogebied moeten 3,75% van hun geplaatste kapitaal storten als bijdrage in de operationele kosten van de ECB. Sinds 1 januari 2015 hebben deze nationale centrale banken in totaal € 120.192.083 bijgedragen. Nationale centrale banken die niet tot het eurogebied

³⁹ De individuele bedragen zijn tot op één euro nauwkeurig afgerond. De totalen in de tabellen van deze toelichting kunnen door afronding enigszins verschillen.

⁴⁰ De ECB-kapitaalverdeelsleutel voor de individuele nationale centrale banken is voor het laatst op 1 januari 2014 gewijzigd. Maar in verband met de toetreding van Litouwen tot het eurogebied is per 1 januari 2015 het totale gewicht van het aandeel van de nationale centrale banken van het eurogebied in het totale kapitaal van de ECB gestegen, terwijl het totale gewicht van het aandeel van de nationale centrale banken buiten het eurogebied daalde. Sindsdien zijn er geen mutaties geweest.

behoren, hebben geen recht op een aandeel in de te verdelen winst van de ECB; evenmin hoeven zij eventuele verliezen van de ECB te dekken.

De nationale centrale banken buiten het eurogebied hebben de volgende bedragen gestort:

	Kapitaalverdeel- sleutel sinds 1 januari 2015 %	Gestort kapitaal sinds 1 januari 2015 €
Българска народна банка (Nationale Bank van Bulgarije)	0,8590	3.487.005
Česká národní banka	1,6075	6.525.450
Danmarks Nationalbank	1,4873	6.037.512
Hrvatska narodna banka	0,6023	2.444.963
Magyar Nemzeti Bank	1,3798	5.601.129
Narodowy Bank Polski	5,1230	20.796.192
Banca Națională a României	2,6024	10.564.124
Sveriges Riksbank	2,2729	9.226.559
Bank of England	13,6743	55.509.148
Totaal	29,6085	120.192.083

Niet in de balans opgenomen instrumenten

16 Programma's voor effectenuitlening

Ten behoeve van het beheer van de eigen middelen van de ECB heeft de ECB een overeenkomst betreffende een effectenuitleningsprogramma, op grond waarvan een gespecialiseerde instelling namens de ECB effectenuitleningstransacties verricht.

Daarnaast heeft de ECB, overeenkomstig besluiten van de Raad van Bestuur, effecten voor uitleningstransacties beschikbaar gesteld. Deze betreffen de aangehouden effecten die de ECB heeft aangekocht op grond van de eerste drie CBPP's, evenals de aangehouden effecten die krachtens het PSPP zijn aangekocht en de in het kader van het SMP aangekochte effecten die ook in aanmerking komen voor aankoop ingevolge het PSPP.⁴¹

Tenzij deze effectenuitleningstransacties plaatsvinden tegen zekerheid in de vorm van geldmiddelen die op jaareinde nog niet belegd zijn, worden de transacties op buitenbalansrekeningen geregistreerd.⁴² Per 31 december 2017 bedroeg de waarde van dergelijke uitstaande effectenuitleningstransacties € 13,4 miljard (2016: € 10,9 miljard). Hiervan hield € 7,2 miljard (2016: € 3,9 miljard) verband met het uitlenen van voor monetairbeleidsdoeleinden aangehouden effecten.

17 Rentefutures

Per 31 december 2017 stonden de volgende vreemdevalutatransacties uit, gepresenteerd tegen marktkoersen per jaareinde:

Rentefutures in vreemde valuta	2017 Contractwaarde €	2016 Contractwaarde €	Mutatie €
Aankopen	6.518.052.197	558.770.515	5.959.281.682
Verkopen	6.584.789.977	2.258.798.975	4.325.991.002

Deze transacties werden verricht in het kader van het beheer van de externe reserves van de ECB.

⁴¹ De ECB koopt geen effecten aan op grond van het CSPP en houdt daardoor uit dien hoofde geen effecten aan die voor uitlening kunnen worden gebruikt.

⁴² Indien er aan het einde van het jaar wel sprake is van onderpand in de vorm van onbelegde geldmiddelen, dan worden deze transacties op balansrekeningen geregistreerd (zie toelichting 8, "Overige verplichtingen aan kredietinstellingen in het eurogebied, luidende in euro" en toelichting 10, "Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro).

18 Renteswaps

Per 31 december 2017 stonden er renteswaps met een contractwaarde van €415,9 miljoen (2016: €378,3 miljoen) uit, gepresenteerd tegen marktkoersen per jaareinde. Deze transacties werden verricht in het kader van het beheer van de externe reserves van de ECB.

19 Valutaswaps en valutatermijntransacties

Beheer van externe reserves

In 2017 werden valutaswap- en valutatermijntransacties verricht in het kader van het beheer van de externe reserves van de ECB. Per 31 december 2017 stonden de onderstaande, uit deze transacties resulterende vorderingen en verplichtingen uit, gepresenteerd tegen marktkoersen per jaareinde.

Valutaswaps en valutatermijntransacties	2017 €	2016 €	Mutatie €
Vorderingen	2.731.848.697	3.123.544.615	(391.695.918)
Verplichtingen	2.719.012.506	2.855.828.167	(136.815.661)

Liquiditeitsverschaffende transacties

Er was sprake van in Amerikaanse dollar luidende vorderingen en verplichtingen met een afwikkelingsdatum in 2017. Deze hangen samen met de verstrekking van liquiditeit in Amerikaanse dollar aan tegenpartijen van het Eurosysteem (zie toelichting 10, "Verplichtingen aan niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in euro").

20 Beheer van kredietopname- en kredietverleningstransacties

Ook in 2017 was de ECB verantwoordelijk voor het beheer van de kredietopname- en kredietverleningstransacties van de EU in het kader van de faciliteit voor financiële ondersteuning voor de middellange termijn, het Europees Financieel Stabilisatiemechanisme, de Europese Faciliteit voor Financiële Stabiliteit en het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM), evenals voor de leningfaciliteitovereenkomst voor Griekenland. In 2017 verwerkte de ECB betalingen met betrekking tot deze transacties, evenals betalingen in de vorm van bijdragen van lidstaten aan het maatschappelijk kapitaal van het ESM.

Voorwaardelijke verplichtingen uit hoofde van lopende rechtsgedingen

Een aantal depositohouders, aandeelhouders en obligatiehouders van Cypriotische kredietinstellingen hebben vier rechtzaken tegen de ECB aangespannen. De desbetreffende partijen beweren financiële schade te hebben geleden als gevolg van handelingen die naar hun oordeel hebben geresulteerd in de herstructurering van deze kredietinstellingen in het kader van het financiële bijstandsprogramma voor Cyprus. In 2014 wees het Gerecht van de Europese Unie twaalf soortgelijke gevallen geheel af. Tegen acht van deze uitspraken werd beroep aangetekend. In 2016 bevestigde het Hof van Justitie van de Europese Unie in deze beroepszaken dat deze niet-ontvankelijk waren of stelde het de ECB in het gelijk. De betrokkenheid van de ECB bij het proces dat leidde tot de afronding van het financiële bijstandsprogramma was beperkt tot het verstrekken van technisch advies, krachtens het ESM-verdrag, waarbij in samenwerking met de Europese Commissie werd opgetreden, alsmede de uitgifte van een niet-bindend advies inzake de Cypriotische ontwerpwet inzake afwikkeling. Daarom wordt aangenomen dat uit deze zaken geen lasten voor de ECB zullen voortvloeien.

Toelichting op de winst-en-verliesrekening

22 Nettorentebaten

22.1 Rentebaten uit externe reserves

Deze post omvat de rentebaten, na aftrek van rentelasten, uit de netto externe reserves van de ECB. De post is als volgt opgebouwd:

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Rentebaten uit rekeningen-courant	5.111.897	1.499.288	3.612.609
Rentebaten uit geldmarktdeposito's	54.839.007	18.095.835	36.743.172
Rentelasten uit repo's	(1.101.476)	(34.017)	(1.067.459)
Rentebaten uit omgekeerde repo's	37.067.062	12.745.338	24.321.724
Rentebaten uit effecten	389.779.270	304.958.993	84.820.277
Rentebaten/(-lasten) uit renteswaps	(109.873)	19.080	(128.953)
Rentebaten uit valutaswaps en valutatermijntransacties	48.575.683	33.157.253	15.418.430
Rentebaten uit externe reserves (netto)	534.161.570	370.441.770	163.719.800

De algehele stijging van de nettorentebaten in 2017 was voornamelijk het gevolg van hogere rentebaten uit de Amerikaansedollarportefeuille.

22.2 Rentebaten uit de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem

Deze post bestaat uit de rentebaten voortvloeiend uit het 8%-aandeel van de ECB in de totale waarde van de uitgegeven eurobankbiljetten (zie "Bankbiljetten in omloop" in de "Grondslagen voor de financiële verslaggeving" en toelichting 5.1, "Vorderingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem"). Deze rentebaten waren nihil in 2017, als gevolg van het feit dat de rentevoet op de basisherfinancieringstransacties gedurende het hele jaar 0% bedroeg.

22.3 Remuneratie van vorderingen van nationale centrale banken in verband met overgedragen externe reserves

De rentevergoeding aan de nationale centrale banken van het eurogebied uit hoofde van hun vorderingen betreffende de aan de ECB overgedragen externe reserves (zie toelichting 11.1, "Verplichtingen uit hoofde van de overdracht van externe reserves") wordt onder deze post opgenomen. Deze rentevergoeding was nihil in 2017, als gevolg van het feit dat de rentevoet op de basisherfinancieringstransacties gedurende het hele jaar 0% bedroeg.

22.4 Overige rentebaten; en overige rentelasten

In 2017 bestonden deze posten voornamelijk uit nettorentebaten van € 1,1 miljard (2016: € 1,0 miljard) uit de effecten die de ECB voor monetairbeleidsdoeleinden aanhield. Hiervan hield € 0,6 miljard (2016: € 0,4 miljard) verband met nettorentebaten uit in het kader van het APP aangekochte effecten en € 0,4 miljard (2016: € 0,5 miljard) met nettorentebaten uit in het kader van het SMP aangekochte effecten, waarvan € 154,5 miljoen (2016: € 185,3 miljoen) uit de door de ECB in het kader van het SMP aangehouden Griekse staatsobligaties.

Het restant van deze posten bestond vooral uit rentebaten en -lasten betreffende de eigenmiddelenportefeuille van de ECB (zie toelichting 6.2 “Overige financiële activa”) en betreffende diverse rentedragende saldi.

23 Gerealiseerde winsten/verliezen uit financiële transacties

De gerealiseerde nettowinsten uit financiële transacties waren in 2017 als volgt samengesteld:

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Gerealiseerde koerswinsten (netto)	22.249.008	159.456.244	(137.207.236)
Gerealiseerde valutakoers- en goudprijswinsten (netto)	138.820.035	65.085.498	73.734.537
Gerealiseerde nettowinsten uit financiële transacties	161.069.043	224.541.742	(63.472.699)

De gerealiseerde nettokoerswinsten omvatten gerealiseerde winsten en verliezen op effecten, rentefutures en renteswaps. De daling van de gerealiseerde nettokoerswinsten in 2017 was vooral toe te schrijven aan lagere gerealiseerde koerswinsten op effecten in de Amerikaansedollarportefeuille.

De algehele stijging van de gerealiseerde valutakoers- en goudprijswinsten (netto) was voornamelijk het gevolg van de verkoop van een klein deel van de Amerikaansedollarportefeuille ter financiering van de opbouw van een portefeuille in Chinese renminbi⁴³ (zie toelichting 2.2, “Tegoeden bij banken en beleggingen in effecten, externe leningen en overige externe activa; en vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta”).

24 Afwaarderingen van financiële activa en posities

De afwaarderingen van financiële activa en posities waren in 2017 als volgt samengesteld:

⁴³ Zie het persbericht van de ECB van 13 juni 2017.

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Negatieve onrealiseerde prijsveranderingen op effecten	(78.577.070)	(148.159.250)	69.582.180
Negatieve onrealiseerde valutakoersresultaten	(26.556.261)	(12.760)	(26.543.501)
Totaal afwaarderingen	(105.133.331)	(148.172.010)	43.038.679

De marktwaarde van een aantal effecten in de Amerikaansedollarportefeuille is in 2017 verder gedaald, hand in hand met een toename van desbetreffende yields. Dit resulteerde in negatieve onrealiseerde prijsveranderingen in het boekjaar.

De negatieve onrealiseerde valutakoersresultaten zijn voornamelijk het gevolg van de afwaardering van de gemiddelde kostprijs van de door de ECB aangehouden Chinese renminbi naar hun wisselkoers ultimo 2017, als gevolg van de waardedaling van deze valuta ten opzichte van de euro sinds de aankoop ervan.

25 Nettobaten uit vergoedingen en provisies

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Baten uit vergoedingen en provisies	452.095.734	382.191.051	69.904.683
Lasten m.b.t. vergoedingen en provisies	(12.025.845)	(10.868.282)	(1.157.563)
Nettobaten uit vergoedingen en provisies	440.069.889	371.322.769	68.747.120

In 2017 bestonden de onder deze post vallende baten voornamelijk uit toezichtsvergoedingen en opgelegde administratieve boetes voor onder toezicht staande entiteiten in verband met het niet nakomen van de EU-bankenregelgeving betreffende prudentiële vereisten (waaronder toezichtsbesluiten van de ECB). De lasten bestonden voornamelijk uit bewaarvergoedingen en de vergoedingen die verschuldigd zijn aan de externe vermogensbeheerders die tot en met eind maart 2017 op expliciete instructie van, en namens, het Eurosysteem aankopen van toegelaten effecten op onderpand van activa hebben verricht.⁴⁴

Baten en lasten in verband met toezichtstaken

Op 4 november 2014 heeft de ECB conform artikel 33 van de GTM-verordening haar toezichtstaken op zich genomen.⁴⁵ Ter dekking van de kosten die de ECB maakt om deze taken te vervullen, brengt zij de onder toezicht staande entiteiten een jaarlijkse vergoeding in rekening. De ECB heeft in april 2017 aangekondigd dat de jaarvergoeding voor het toezicht in 2017 € 425,0 miljoen⁴⁶ zou bedragen. Dit bedrag was gebaseerd op de geschatte jaarlasten voor toezichtstaken voor 2017 ten

⁴⁴ Zie het persbericht van de ECB van [15 december 2016](#).

⁴⁵ Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen (PB L 287 van 29.10.2013, blz. 63).

⁴⁶ Dit bedrag is in oktober 2017 gefactureerd, met 30 november 2017 als vervaldatum.

bedrage van € 464,7 miljoen, gecorrigeerd voor a) de in 2016 te veel in rekening gebrachte toezichtsvergoedingen van € 41,1 miljoen; b) de terugbetalingen naar aanleiding van mutaties in het aantal onder toezicht staande entiteiten of de status van dergelijke instellingen⁴⁷ (€ 1,4 miljoen).

Op basis van de daadwerkelijke lasten van de ECB uit hoofde van haar banktoezichtstaken bedroegen de baten uit toezichtsvergoedingen voor 2017 € 436,7 miljoen. Het netto-overschot van € 27,9 miljoen, te weten het verschil tussen de geschatte lasten (€ 464,7 miljoen) en de daadwerkelijke lasten (€ 436,7 miljoen) voor 2017 is gepresenteerd onder de “Overlopende passiva” (zie toelichting 12.2, “Overlopende passiva”). Dit bedrag wordt verrekend met de in 2018 in rekening te brengen toezichtsvergoedingen.

De ECB is tevens bevoegd onder toezicht staande entiteiten administratieve boetes op te leggen in verband met het niet naleven van de EU-bankenregelgeving inzake de prudentiële vereisten (met inbegrip van toezichtsbesluiten van de ECB).⁴⁸ De desbetreffende baten worden niet in de berekening van de jaarlijkse toezichtsvergoedingen betrokken. In plaats daarvan worden ze als baten in de winst-en-verkiesrekening verantwoord en aan de nationale centrale banken uit het eurogebied uitgekeerd als onderdeel van het ECB-regime voor tussentijdse winstuitkeringen. In 2017 heeft de ECB onder toezicht staande entiteiten boetes ten bedrage van € 15,3 miljoen opgelegd.

De baten van de ECB in verband met toezichtstaken waren in 2017 als volgt samengesteld:⁴⁹

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Toezichtsvergoedingen	436.746.219	382.151.355	54.594.864
<i>waarvan:</i>			
<i>vergoedingen met betrekking tot belangrijke entiteiten of belangrijke groepen</i>	<i>397.493.784</i>	<i>338.418.328</i>	<i>59.075.456</i>
<i>vergoedingen met betrekking tot minder belangrijke entiteiten of minder belangrijke groepen</i>	<i>39.252.435</i>	<i>43.733.027</i>	<i>(4.480.592)</i>
Opgelegde administratieve boetes	15.300.000	0	15.300.000
Totaal baten in verband met banktoezichtstaken	452.046.219	382.151.355	69.894.864

De met het banktoezicht samenhangende lasten vloeien voort uit het directe toezicht op belangrijke entiteiten, het oversight op het toezicht op minder belangrijke entiteiten en het uitvoeren van horizontale taken en gespecialiseerde diensten.

⁴⁷ Op grond van artikel 7 van Verordening (EU) nr. 1163/2014 van de ECB van 22 oktober 2014 betreffende een vergoeding voor toezicht (ECB/2014/41) (PB L 311, van 31.10.2014, blz. 23) wordt de individuele toezichtsvergoeding gewijzigd indien a) een onder toezicht staande entiteit of onder toezicht staande groep slechts voor een deel van de vergoedingsperiode onder toezicht staat of b) de status van een onder toezicht staande entiteit of een onder toezicht staande groep wijzigt van belangrijk in minder belangrijk, of vice versa. Zulke ontvangen of terugbetaalde bedragen worden in aanmerking genomen bij de berekening van de totale jaarlijkse toezichtsvergoeding die in volgende jaren in rekening gaat worden gebracht.

⁴⁸ Nadere informatie over door de ECB opgelegde administratieve sancties is beschikbaar [op de website van het banktoezicht van de ECB](#).

⁴⁹ De individuele bedragen zijn tot op één euro nauwkeurig afgerond. De totalen in de tabellen van deze toelichting kunnen door afronding enigszins verschillen.

Hieronder vallen ook de kosten van de dienstverlening door ondersteunende functies die noodzakelijk is voor de uitvoering van de toezichtstaken van de ECB, waaronder diensten op het gebied van huisvesting, humanresourcesbeheer, beheer, budgettering en controlling, administratie, juridische zaken, interne audit, statistiek en IT.

Daarnaast werd de inning van een bedrag van € 11,2 miljoen aan door de ECB opgelegde administratieve boetes onzeker geacht, aangezien de bankvergunning van de desbetreffende onder toezicht staande entiteit vervolgens werd ingetrokken en de entiteit momenteel wordt geliquideerd. In overeenstemming met het voorzichtigheidsbeginsel is er voor het gehele bedrag van deze vordering per jaareinde een voorziening getroffen (zie toelichting 31, "Overige kosten"). De hiermee samenhangende last wordt niet betrokken in de berekening van de jaarlijkse toezichtsvergoedingen, maar wordt in de winst-en-verliesrekening van de ECB verantwoord en komt derhalve ten laste van het nettoresultaat.

Het totaal van de werkelijke kosten met betrekking tot de toezichtstaken van de ECB worden verantwoord onder:

	2017 €	2016 €	Mutatie €
Salarissen en andere beloningen	215.017.183	180.655.666	34.361.517
Huur en onderhoud gebouwen	52.959.161	58.103.644	(5.144.483)
Overige bedrijfskosten	168.769.875	143.392.045	25.377.830
Lasten in verband met de banktoezichtstaken, relevant voor berekening van toezichtsvergoedingen	436.746.219	382.151.355	54.594.864
Toevoeging aan voorziening i.v.m. onzekere inning van administratieve boetes	11.200.000	0	11.200.000
Totaal lasten in verband met banktoezichtstaken	447.946.219	382.151.355	65.794.864

De stijging van de werkelijke banktoezichtskosten in 2017 vergeleken met 2016 is toe te schrijven aan de stijging van het aantal medewerkers werkzaam in het banktoezicht van de ECB en de kosten van externe adviseurs, vooral in verband met de gerichte beoordeling van interne modellen (Targeted Review of Internal Models – TRIM).

26 Baten uit aandelen en deelnemingen

Deze post omvat het op de aandelen in de Bank voor Internationale Betalingen ontvangen dividend (zie toelichting 6.2, "Overige financiële activa").

27 Overige baten

In 2017 vloeiden de overige diverse baten voornamelijk voort uit opgebouwde bijdragen van de nationale centrale banken van het eurogebied aan de door de ECB gemaakte kosten in verband met gezamenlijke projecten van het Eurosysteem.

28 Personeelskosten

De stijging van de totale personeelskosten houdt verband met een hoger gemiddeld aantal medewerkers in dienst van de ECB in 2017, evenals met de lasten met betrekking tot de ontslagvergoedingen in het kader van de in 2017 geïntroduceerde CTS-regeling van de ECB (zie toelichting 12.3, “Diversen”).

Deze post omvat de salarissen, toelagen, personeelsverzekeringskosten en diverse andere kosten ten bedrage van € 366,0 miljoen (2016: € 349,5 miljoen). De post omvat tevens een bedrag van € 169,2 miljoen (2016: € 117,0 miljoen) opgenomen in verband met de regelingen van de ECB inzake vergoedingen na uitdiensttreding, overige langetermijnbeloningen en ontslagvergoedingen (zie toelichting 12.3, “Diversen”).

De salarissen en toelagen zijn in grote lijnen gebaseerd op en vergelijkbaar met de beloningsregeling van de Europese Unie.

De leden van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht die werkzaam zijn bij de ECB ontvangen een basissalaris, terwijl de bij de ECB werkzame deeltijdleden van de Raad van Toezicht in aanmerking komen voor een aanvullende beloning op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen. Daarnaast ontvangen de leden van de Directie en de bij de ECB werkzame voltijdsleden van de Raad van Toezicht aanvullende toelagen voor huisvesting en representatie. In het geval van de President wordt in plaats van een huisvestingstoelage een ambtswoning ter beschikking gesteld; deze woning is eigendom van de ECB. Overeenkomstig de arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers van de Europese Centrale Bank komen de leden van de Directie en Raad van Toezicht, afhankelijk van hun individuele omstandigheden, in aanmerking voor een huishoudtoelage, kindertoelage en onderwijstoelage. Op het salaris wordt een belasting ten gunste van de Europese Unie ingehouden, evenals premies voor de pensioenregelingen en de ongeval- en ziektekostenverzekering. Toelagen zijn onbelastbaar en maken geen deel uit van de pensioengrondslag.

In 2017 waren de basissalarissen van de leden van de Directie en de bij de ECB werkzame leden van de Raad van Toezicht (dat wil zeggen exclusief de vertegenwoordigers van de nationale toezichthouders) als volgt:⁵⁰

⁵⁰ De bedragen zijn brutobedragen, d.w.z. vóór aftrek van belasting ten gunste van de Europese Unie.

	2017 €	2016 ⁵¹ €
Mario Draghi (President)	396.900	389.760
Vitor Constâncio (Vice-President)	340.200	334.080
Peter Praet (lid van de Directie)	283.488	278.388
Benoît Cœuré (lid van de Directie)	283.488	278.388
Yves Mersch (lid van de Directie)	283.488	278.388
Sabine Lautenschläger (lid van de Directie)	283.488	278.388
Totaal Directie	1.871.052	1.837.392
Totaal Raad van Toezicht (leden werkzaam bij de ECB) ⁵²	793.817	632.060
<i>waarvan:</i>		
<i>Danièle Nouy (Voorzitter van de Raad van Toezicht)</i>	<i>283.488</i>	<i>278.388</i>
Totaal	2.664.869	2.469.452

De parttimeleden van de Raad van Toezicht ontvingen verder een aanvullende beloning van in totaal €96.470 in 2017 (2016: €343.341).

De aan de leden van de Directie en Raad van Toezicht betaalde toelagen en de bijdragen van de ECB aan hun ongevallen- en ziektekostenverzekering bedroegen in totaal €852.998 (2016: €807.475). De stijging ten opzichte van 2016 is vooral toe te schrijven aan de toetreding van een nieuw lid tot de Raad van Toezicht in februari 2017.

De som van de pensioenuitkeringen, met inbegrip van toelagen na uitdiensttreding, aan voormalige leden van de Directie en de Raad van Toezicht of hun nabestaanden, en de bijdragen aan hun ongevallen- en ziektekostenverzekering, bedroeg €857.476 (2016: €834.668).⁵³

Eind 2017 bedroeg het werkelijk aantal medewerkers in voltijdsequivalenten onder contract bij de ECB 3.384⁵⁴, waarvan 330 op managementniveau. Het aantal medewerkers heeft zich in 2017 als volgt ontwikkeld:

⁵¹ De vorig jaar gepubliceerde salarissen van de President en de Vice-President omvatten de jaarlijkse salarisaanpassing (GSA). Voor de andere leden van de Directie en de Raad van Toezicht, waaronder de Voorzitter van de Raad van Toezicht, werd de GSA in 2017 met terugwerkende kracht toegepast.

⁵² Met uitzondering van het salaris van Sabine Lautenschläger – de Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht – dat samen met de salarissen van de andere leden van de Directie wordt gerapporteerd.

⁵³ Voor het nettobedrag dat ten laste van de winst-en-verliesrekening is gekomen in verband met de pensioenregelingen van de huidige leden van de Directie en de leden van de Raad van Toezicht wordt verwezen naar toelichting 12.3, "Diversen".

⁵⁴ Medewerkers met onbetaald verlof zijn niet inbegrepen. Dit aantal omvat wel medewerkers met een contract voor onbepaalde of bepaalde tijd, of met een kortlopend contract en de deelnemers aan het Graduate Programme van de ECB. Ook medewerkers met zwangerschapsverlof of langdurig ziekteverlof zijn inbegrepen.

	2017	2016
Totaal aantal medewerkers per 1 januari	3.171	2.871
Indiensttredingen	726	725
Uitdiensttredingen	(443)	(380)
Nettotoename/(-afname) als gevolg van wijzigingen in deeltijdarbeid	(70)	(45)
Totaal aantal medewerkers per 31 december	3.384	3.171
<i>waarvan:</i>		
<i>uitdiensttredingen per 31 december</i>	<i>113</i>	<i>80</i>
Gemiddeld aantal medewerkers in dienst	3.254	3.007

29 Beheerkosten

Deze post van € 463,2 miljoen (2016: € 414,2 miljoen) omvat alle overige lopende kosten met betrekking tot de huur en het onderhoud van kantoorruimten, informatietechnologie, niet-investeringsgoederen en -inventaris, honoraria van adviseurs en overige diensten en kantooormiddelen, evenals bepaalde personeelskosten, waaronder de kosten van werving, verhuizing en opleiding.

30 Productiekosten bankbiljetten

Deze kosten komen voornamelijk voort uit het grensoverschrijdend vervoer van eurobankbiljetten tussen bankbiljettendrukkerijen en de nationale centrale banken voor de levering van nieuwe bankbiljetten, evenals tussen de nationale centrale banken voor het opheffen van tekorten vanuit overschotvoorraden. Deze kosten worden centraal door de ECB gedragen.

31 Overige kosten

In 2017 bestond deze post uit de toevoeging aan een voorziening vanwege de mogelijke oninbaarheid van een administratieve boete die aan een onder toezicht gestelde entiteit werd opgelegd (zie toelichting 25, "Nettobaten uit vergoedingen en provisies").

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Mergenthalerallee 3-5
65760 Eschborn/Frankfurt/M.
Postfach 53 23
65728 Eschborn/Frankfurt/M.

Claus-Peter Wagner
Managing Partner Financial Services
Telefon +49 6196 996 26512
Telefax +49 181 3943 26512
claus-peter.wagner@de.ey.com
www.de.ey.com

President and Governing Council
of the European Central Bank
Frankfurt am Main

14 February 2018

Independent auditor's report

Opinion

We have audited the financial statements of the European Central Bank, which comprise the balance sheet as at 31 December 2017, the profit and loss account for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

In our opinion, the accompanying financial statements of the European Central Bank give a true and fair view of the financial position of the European Central Bank as at 31 December 2017 and of the results of its operations for the year then ended, in accordance with the principles established by the Governing Council, which are laid down in Decision (EU) 2016/2247 of the ECB of 3 November 2016 on the annual accounts of the ECB (ECB/2016/35), as amended.

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the European Central Bank in accordance with the German ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements, which are consistent with the International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Responsibilities of the European Central Bank's Executive Board and Those Charged with Governance for the Financial Statements

The Executive Board is responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with the principles established by the Governing Council, which are laid down in Decision (EU) 2016/2247 of the ECB of 3 November 2016 on the annual accounts of the ECB (ECB/2016/35), as amended, and for such internal control as the Executive Board determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, the Executive Board is responsible for using the going concern basis of accounting in accordance with Article 4 of the applicable Decision (ECB/2016/35), as amended.

Those charged with governance are responsible for overseeing the European Central Bank's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the entity's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

Yours sincerely,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Victor Veger
Certified Public Accountant

Deze vertaling van de controleverklaring van de externe accountant van de ECB wordt door de ECB uitsluitend verschaft ter informatie. Bij discrepanties geldt de Engelse versie ondertekend door EY.

President en Raad van Bestuur
van de Europese Centrale Bank
Frankfurt am Main

14 februari 2018

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Oordeel

Wij hebben de jaarrekening van de Europese Centrale Bank gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017, de winst-en-verliesrekening over 2017, een overzicht van de belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen. Naar ons oordeel geeft de bijgaande jaarrekening van de Europese Centrale Bank een getrouw beeld van de financiële positie van de Europese Centrale Bank per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen, die worden uiteengezet in Besluit (EU) 2016/2247 van de ECB van 3 november 2016 betreffende de jaarrekening van de Europese Centrale Bank (ECB/2016/35), zoals gewijzigd.

Basis voor het oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de 'International Standards on Auditing' (ISA's). Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn nader beschreven in de onderstaande sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van de Europese Centrale Bank zoals vereist op grond van de Duitse ethische voorschriften die relevant zijn voor onze controle van de jaarrekening, die in overeenstemming zijn met de 'International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants' (de IESBA-Code). Verder hebben wij onze overige ethische verantwoordelijkheden in overeenstemming met deze voorschriften vervuld. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

De verantwoordelijkheden van de Directie van de Europese Centrale Bank en van de met governance belaste personen ten aanzien van de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de door de Raad van Bestuur vastgelegde grondslagen, die worden uiteengezet in Besluit (EU) 2016/2247 van de ECB van 3 november 2016 betreffende de jaarrekening van de Europese Centrale Bank (ECB/2016/35), zoals gewijzigd, en voor een zodanige interne beheersing als de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. Bij het opmaken van de jaarrekening is de Directie verantwoordelijk voor het hanteren van het continuïteitsbeginsel overeenkomstig Artikel 4 van het toepasselijke Besluit (ECB/2016/35), zoals gewijzigd. De met governance belaste personen zijn verantwoordelijk voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces van de Europese Centrale Bank.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van redelijke zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en het afgeven van een controleverklaring waarin ons oordeel is opgenomen. Redelijke zekerheid betekent een hoge mate van zekerheid, maar is geen garantie dat een conform de ISA's uitgevoerde controle te allen tijde eventuele afwijkingen van materieel belang zal ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn van materieel belang indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

In het kader van een controle in overeenstemming met de ISA's passen wij bij de gehele controle professionele oordeelsvorming toe en hebben wij de controle professioneel kritisch uitgevoerd. Onze controle bestond onder meer uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat het door de Directie gehanteerde continuïteitsbeginsel aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen, en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele door ons vastgestelde significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd.

Wij communiceren ook met de met governance belaste personen over alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, in voorkomende gevallen, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Hoogachtend,

Ernst & Young GmbH
Wirtschaftsprüfungsgesellschaft

Claus-Peter Wagner
Wirtschaftsprüfer

Victor Veger
Certified Public Accountant

Toelichting op de verdeling van de winst/toedeling van verliezen

Deze toelichting maakt geen deel uit van de jaarrekening van de ECB over het jaar 2017.

Krachtens Artikel 33 van de Statuten van het ESCB wordt de nettowinst van de ECB in de onderstaande volgorde verdeeld:

- (a) een door de Raad van Bestuur vast te stellen bedrag, dat niet meer dan 20% van de nettowinst mag bedragen, wordt aan het algemeen reservefonds toegevoegd tot een maximum van 100% van het kapitaal; en
- (b) de resterende nettowinst wordt naar rato van hun gestorte aandelen onder de aandeelhouders van de ECB verdeeld.⁵⁵

Bij een verlies van de ECB wordt het tekort gedekt uit het algemeen reservefonds van de ECB en, indien nodig, bij besluit van de Raad van Bestuur, uit de monetaire inkomsten over het betrokken boekjaar, naar rato en ten belope van de bedragen die overeenkomstig Artikel 32.5 van de Statuten van het ESCB aan de nationale centrale banken zijn toegedeeld.⁵⁶

De nettowinst van de ECB over 2017 bedroeg € 1.274,7 miljoen. Overeenkomstig een besluit daartoe van de Raad van Bestuur heeft er op 31 januari 2018 een tussentijdse winstuitkering van € 987,7 miljoen aan de nationale centrale banken van het eurogebied plaatsgevonden. Daarnaast heeft de Raad van Bestuur besloten de resterende winst van € 287,0 miljoen onder de nationale centrale banken van het eurogebied te verdelen.

	2017 €	2016 €
Winst over het boekjaar	1.274.761.507	1.193.108.250
Tussentijdse winstverdeling	(987.730.460)	(966.234.559)
Winst na de tussentijdse winstverdeling	287.031.047	226.873.691
Verdeling van de resterende winst	(287.031.047)	(226.873.691)
Totaal	0	0

⁵⁵ Nationale centrale banken buiten het eurogebied hebben geen recht op een aandeel in de te verdelen winst van de ECB, noch hoeven zij eventuele verliezen van de ECB te dekken.

⁵⁶ Krachtens Artikel 32.5 van de Statuten van het ESCB wordt de som van de monetaire inkomsten van de nationale centrale banken aan de nationale centrale banken toegedeeld naar rato van hun gestorte aandelen in het kapitaal van de ECB.

Afkortingen

ABSPP	<i>asset-backed securities purchase programme</i> (programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa)
APP	<i>asset purchase programme</i> (programma voor de aankoop van activa)
BIB	Bank voor Internationale Betalingen
CBPP	<i>covered bond purchase programme</i> (programma voor de aankoop van gedekte obligaties)
CNY	Chinese renminbi
CSPP	<i>corporate sector purchase programme</i> (programma voor de aankoop van door de bedrijfssector uitgegeven schuldbewijzen)
CTS	<i>career transition support</i> (programma voor loopbaanondersteuning)
EBA	Europese Bankautoriteit
ECB	Europese Centrale Bank
ES	<i>expected shortfall</i> (verwacht tekort)
ESCB	Europees Stelsel van centrale banken
ESM	Europees Stabiiliteitsmechanisme
EU	Europese Unie
GSA	<i>general salary adjustment</i> (algemene salarisaanpassing)
IMF	Internationaal Monetair Fonds
IT	informatietechnologie
NCB	nationale centrale bank
ORC	Operational Risk Committee (Comité Operationele Risico's)
ORM	<i>operational risk management</i> (operationeelrisicobeheer)
PSPP	<i>public sector purchase programme</i> (programma voor de aankoop van door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen)
RMC	Risk Management Committee (Comité Risicobeheer)
SDR	<i>special drawing right</i> (bijzonder trekkingsrecht)
SMP	Securities Markets Programme (Programma voor de effectenmarkten)
SSM	Single Supervisory Mechanism (Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme – GTM)
TARGET2	Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer-systeem
TRIM	Targeted Review of Internal Models (gerichte toetsing van interne modellen)
VaR	<i>value at risk</i>

© Europese Centrale Bank, 2018

Postadres 60640 Frankfurt am Main, Duitsland
Telefoon +49 69 1344 0
Website www.ecb.europa.eu

Alle rechten voorbehouden. Reproductie voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

ISSN 2443-4795 (pdf)
ISBN 978-92-899-3105-2 (pdf)
DOI 10.2866/881713 (pdf)
EU-catalogusnummer QB-BS-18-001-NL-N (pdf)